

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Role PMCs v Iráku a dopady jejich aktivit
na americko-irácké vztahy**

Lucie Greishein

Plzeň 2012

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra blízkovýchodních studií

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Blízkovýchodní studia

Bakalářská práce

Role PMCs v Iráku a dopady jejich aktivit

na americko-irácké vztahy

Lucie Greishein

Vedoucí práce:

Mgr. Jaromír Vejrych

Katedra blízkovýchodních studií

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2012

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, červen 2012

.....

Poděkování

Mé poděkování patří především vedoucímu práce Mgr. Jaromíru Vejrychovi za jeho nekonečnou trpělivost a pomoc při tvorbě této práce.

Obsah

1	ÚVOD	1
2	HISTORICKÝ VÝVOJ ZÁJMŮ USA O OBLASTI IRÁKU	3
	2.1 Období Saddámovského Iráku	3
	2.2 Období vlády CPA.....	9
3	SOUKROMÉ VOJENSKÉ SPOLEČNOSTI (PMCS).....	11
	3.1 TERMINOLOGIE A TYPOLOGIE PMCs.....	11
	3.2 Klientela PMCs aneb primariát USA.....	16
	3.3 POZITIVA A NEGATIVA PMCs	19
4	PMCs V IRÁKU.....	23
	4.1 Historie působení PMCs v Iráku	23
	4.2 PMCs a administrativa G. W. Bushe.....	24
	4.3 PMCs a administrativa Baracka Obamy.....	30
5	PMC BLACKWATER	33
	5.1 Počátky PMC Blackwater	33
	5.2 Události, jež změnilly historii PMCs- HI. Role BLACKWATER	
	36	
	5.2.1. Incident ve městě Fallúdzi v roce 2004	37
	5.2.2. Bloody Sunday, aneb víkendový masakr v Bagdadu	39
	5.3 Pád Blackwateru, den poté	41

6 IRÁK VČERA, IRÁK DNES	44
7 ZÁVĚR.....	46
8 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	48
9 RESUMÉ	56
10 PŘÍLOHY.....	57

1 ÚVOD

Jako téma své bakalářské práce jsem si zvolila mediálně populární a neustále propíranou problematiku soukromých bezpečnostně vojenských kontraktorů (Private Military Companies; PMCs). Na konkrétním příkladě PMC, již po několikáté přejmenované společnosti Blackwater USA, (dnes známé pod označením ACADEMI) jsem zpracovala působení PMCs v Iráku, dále dopady jejich aktivit během poválečné rekonstrukce tamtéž a v neposlední řadě následky těchto události pro vývoj americko-iráckých vztahů s důrazem na období po roce 2003. Práce bude koncipována do několika hlavních kapitol, jež na sebe plynule navazují.

První z nich bude rozebírat zlomový vývoj událostí v Iráku, započatý nástupem Saddáma Husajna k moci a zakončený svržením jeho nadvlády invazí USA a jejich spojenců, završený počátkem éry Koalice prozatímní vlády (CPA) na pozadí metamorfóz americko-iráckých vztahů v daném období. Cílem kapitoly bude jednoduché shrnutí okolností období Saddáмова svržení.

Druhá kapitola se bude věnovat obecně PMCs. Bude zde rozebrána základní terminologie, oblasti působení PMCs, agenda, možnosti regulace PMCs, přednosti a nevýhody využívání těchto společností.

Následující třetí kapitola bude pojednávat o PMCs v Iráku. Z ní se dostaneme k hlavnímu jádru práce, a to samotné PMC ACADEMI (bývalá PMC Blackwater USA) a jejímu působení v Iráku, o níž bude pojednávat samostatná čtvrtá kapitola.

Zde bude zpracována veškerá historie společnosti, její působení na poli privatizované bezpečnosti v Iráku, dále nejznámější kontroverzní události a s tím spojené nejasnosti v rámci mezinárodního práva.

Pátá kapitola, jasně podle svého názvu, bude vypovídat o směru, kterým by se Irák v budoucnosti mohl vydat. Samozřejmě sem spadá i role americké armády a PMCs, jež by se mohly na onom vývoji taktéž podílet.

Co se týče informačních zdrojů, využiji zdrojů elektronických i tištěných v mnoha různých jazycích. Část zdrojů jsem již uvedla v zadání mé BP, ale chtěla bych zde zmínit ty nejdůležitější, o kterých si myslím, že pro vytvoření práce byly stěžejními. Velmi důležitým zdrojem se mi zpětně jeví kniha, *J. Scahilla, Blackwater: The rise of the world's most powerful mercenary army, NATION BOOKS 2007*, jež detailně zpracovává tematiku PMC Blackwater až do roku 2007. Dalším užitečným zdrojem týkající se všeobecně fungování PMCs jsou knihy, *Christophera Kinseyho, Corporate Soldiers and International Security: The rise of private military companies, ROUTLEDGE 2006*, dále kniha *C. Ortize, Private armed forces and global security, PRAEGER 2010*, kniha *D. Isenberg, Shadow Force: Private security contractors in Iraq, PRAEGER 2009*. A nesmím zapomenout zmínit i knihu *O. Bureše a V. Nedvědické, Soukromé vojenské společnosti: Staronoví aktéři mezinárodní bezpečnosti, Vydavatelství Aleš Čeněk, s.r.o. 2011*. Další dva zajímavé a hojně užívané zdroje jsou také v českém jazyce a nejvíce jsem jich využila v první kapitole. Spadají mezi ně kniha *Martina Nováka, Ropa a Krev: Americko-irácké války 1990-2003, EPOCHA 2010* a výborná kniha našeho předního specialisty na mezinárodní bezpečnost, *Jana Eichlera, Terorismus a války na počátku 21. Století, KAROLINUM 2007*. Výše zmíněné tituly jsou jen špičkou ledovce. V práci jsem použila mnoho dalších zdrojů, které jsou k nalezení v seznamu použité literatury a pramenů.

2 HISTORICKÝ VÝVOJ ZÁJMŮ USA O OBLASTI IRÁKU

2.1 Období Saddámovského Iráku

30.12 2006, den úmrtí Saddáma Husajna, se zapsal do iráckých dějin jako konec významné čtyři a dvacet let dlouhé éry vlády muže, jež se i v posledních chvílích svého života bránil obviněním z tyranizování a všeobecného zruinování Iráku, způsobené jednostrannou diktátorskou vládou. Hájil se slovy o snaze ochránit svou zemi před imperialistickými snahami Američanů a náboženskými, režim rozvracejícími, vlivy ze strany Chomejního šíitského Íránu.¹

Během jeho vlády Irák prošel třemi válečnými konflikty, jež měly na svědomí zmaření mnoha lidských životů, destrukci irácké infrastruktury a v neposlední řadě obrovské výdaje pro všechny zúčastněné strany.

První válka s Íránem bývá často označována za očekávané vyvrcholení dlouhověkých sporů těchto dvou odlišných blízkovýchodních národů a to jak v otázce náboženské, tak ekonomické. Konflikt byl ukončen ve chvíli, kdy obě země přijaly rezoluci Rady bezpečnosti OSN č. 598 a akceptovaly tím stažení svých jednotek do úrovně původních hranic z doby před počátkem konfliktu v roce 1980.² Tehdejší americký ministr zahraničí Henry Kissinger popsal postoj USA lépe než výstižně: „Škoda, že nemohou prohrát oba.“³ Spojené státy si uvědomovaly hrozbu obou mocností, ale íránský protiamerický režim ve finále shledaly nebezpečnějším a přiklonily se oficiálně na stranu Iráku.⁴ V dalších letech došlo k postupnému oteplování vztahů mezi Irákem a Spojenými státy,

---

¹ NOVÁK, Martin. *Ropa a krev*, s. 12

² UN, *Background of UNIIIMOG*[online].[cit. 20. 3. 2012]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/uniimogbackgr.html>

³ NOVÁK, Martin. *Ropa a krev*, s. 94

⁴ *Ibid.*, s. 94

a to na bázi dodávek amerických moderních technologií a informací o pohybu iránských jednotek, zakončené obnovením diplomatických vztahů v roce 1984, jež byly v minulosti Irákem přerušeny z důvodu americké podpory Izraele během šestidenní arabsko-izraelské války v roce 1967.⁵ Až následující dvě války, Válka v perském zálivu, někdy označována jako Válka o Kuvajt, v devadesátých letech a americká invaze v roce 2003 postupně odkryly hlubší zájmy a cíle USA na blízkém východě.

Po neúspěšné válce v Perském zálivu proti Kuvajtu, ztratil Irák podporu většiny arabských států a zneprátelil si mnoho důležitých spojenců. Nečekaný zvrat v tomto konfliktu přinesla Rada Bezpečnosti OSN a její přijetí rezoluce číslo 678 z 29. listopadu 1990⁶, čímž dle mezinárodního práva legitimizovala americký úder.⁷ Zvýšený zájem USA o Kuvajt by se však bez kampaně ze strany kuvajtské vlády a podepsáním, pro obě strany výhodných kontraktů, vůbec nekonal.⁸

V období po válce v Perském zálivu, z neznámého důvodu, USA z čela Iráku neodstranila. Na místo toho aplikovala tzv. Politiku zadržování. Ta zajišťovala Saddámovi setrvání u moci s určitými omezeními, stanovenými Radou Bezpečnosti OSN v rezoluci č. 687 z 3. dubna 1991. Rezoluce, jež kromě jiného požadovala přesné informace o stavu ZHN v Iráku a jasně zakázala jejich další produkci, také pověřila 2 týmy mezinárodních inspektorů, jejichž úkolem bylo prokázat či vyvrátit výskyt ZHN. První z nich, Zvláštní komise OSN (UNSCOM), v čele s Rolfem Ekeusem měla na starosti biologické a chemické zbraně. Pátrání po jaderném programu a zařízeních, sloužících k sestrojení atomové bomby dostali na starosti experti z Mezinárodní agentury pro atomovou energii (IAAE), v čele stanul ředitel Švéd Hans Blix.

---

⁵ Ibid., s. 94

⁶ UN-SECURITY COUNCIL. *Resolution 678*. [cit. 20. 3. 2012]. Dostupné z: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/575/28/IMG/NR057528.pdf?OpenElement>

⁷ NOVÁK, Martin. *Ropa a Krev*. s. 143.

⁸ STAUBER, John. *Lies, Damn Lies and the Public Relations Industry*[online], 2002 [cit. 20.3.2012]. Dostupné z: <http://www.prwatch.org/books/tsigfy10.html>

Během administrativy G. Bushe staršího nebyly odhaleny žádné konkrétní důkazy o vývoji ZHN. S nástupem Billa Clintona v roce 1993 se inspektoři IAAE dostali k obrovským kvantům informací z důvodu velezrady a útěku Saddámových zeťů, jež spočívali na vysokých postech, do ciziny.⁹ Tyto informace ovšem stejně jako ty předchozí nic nového neodkryly. Situace se nelepšila a Saddám ukončil spolupráci s týmy IAAE i UNSCOM, jež se ne dlouho poté stáhly.¹⁰ Na opakovaně nedostatečnou spolupráci reagoval Bill Clinton operací Pouštní liška (Desert fox), jejímž cílem byla likvidace vládních budov, výzkumných středisek a objektů, označených inspektory UNSCOM za podezřelé.¹¹

Ve stejnou dobu, ke konci prezidentského mandátu B. Clintona, se v USA začala utvářet koncepce preventivní obrany, jejíž hlavním cílem bylo odstrašit možného agresora s předstihem před uskutečněním plánovaného útoku.¹² Stoupencem tohoto konceptu byl proud striktních amerických neokonzervativců, již postupně vytvořili tvrdé jádro týmu budoucího prezidenta G. W. Bushe.¹³ Volali po návratu k reaganovské zahraniční politice, hegemonismu a důrazným akcím proti rogue states či teroristickým organizacím. „Zdůraznili, že, jsou jen dvě možnosti: pokles americké síly, nárůst chaosu ve světě a nebezpečné 21. století, anebo reaganovské přehodnocení americké síly a jejího morálního vůdcovství.“¹⁴ Z toho vyplývá jasná vize vojenského svržení nepřátelských režimů, v tomto případě toho iráckého, který se později opravdu potvrdí.

Iráku velmi neprospěl ani v mnohém zlomový den 11.9 2001. Volební úspěch Bushe ml., dosazení Donalda Rumsfelda do postu ministra obrany a Colina Powella do postu ministra zahraničí, společně s psychologickým efektem teroristických útoků z výše uvedeného data, na nejen americké občany, prakticky zajistil neokonzervativcům

---

⁹ NOVÁK, Martin. *Ropa a krev*. s. 236

¹⁰ Ibid., s. 248

¹¹ Ibid., s. 250

¹² EICHLER, Jan. *Terorismus a války na počátku 21. století*. s. 252

¹³ Ibid., s. 254

¹⁴ Ibid., s. 254

nevídanou podporu a vliv v rámci americké administrativy. Svržení saddámovského režimu se vedle porážky Talibanu stalo nejdiskutovanějším tématem.¹⁵ Bylo otázkou dní, než dojde k plánování a následně rozpoutání vojenského konfliktu. V roce 2002 Bush představil novou strategii války proti terorismu (War on terrorism), v níž je obsazen i taktický preemptivní útok v případě nutnosti. Hlavním bodem bylo seznámení s tzv. Osou zla (Axis of evils), kde stanovil jako 3 hlavní americká nebezpečí Irák, Írán a Severní Koreu.¹⁶ Tato novinka jasně naznačila politiku, kterou bude USA včele s Bushem vyznávat.

Condoleeza Riceová, Bushova poradkyně pro otázky národní bezpečnosti se stala hlavní zastánkyní názoru o spolčení se Iráku s Al-Kajdou.¹⁷ Proto už delší dobu probíhal sběr veškerých možných informací, jež by mohly prokázat zapojení Iráku s Al-Kajdou na dění z 11.9 2001 či jiný podnět nepřímo ospravedlňující nutnost americké invaze do Iráku. Vedle USA měl „překvapivě“ velký zájem o svržení Saddáma také Izrael. Přední izraelští představitelé oficiálně žádali po preemptivním útoku na Irák a odstranění diktátora z čela státu.¹⁸ Nastřádaný materiál postupně přímo neprokázal spolupráci Iráku s Al-Kajdou, ale byl zde důvod se domnívat, že tomu tak bylo.¹⁹ Jak uvedl i Tim Dowse, britský ministr zahraničí a šéf boje proti šíření ZHN mezi roky 2001 a 2003: Nebylo zde nic, jež by se podobalo vztahu, spojení mezi Iráčany a Al-Kajdou. Ve skutečnosti po 11. září, se došlo k závěru, že Irák se od této záležitosti distancoval. Nechtěli být s Al-Kajdou spojováni, nebyli přirození spojenci. Irák byl i přes to dále intuitivně obviněn z vlastnění obrovského arsenálu ZHN, který je jasně namířen proti USA a jeho spojencům.²⁰

---

¹⁵ Ibid., s. 254

¹⁶ NOVÁK, Martin. Ropa a krev. s.261

¹⁷ Ibid., s. 261

¹⁸ EICHLER, Jan. *Terorismus a války na počátku 21. století*. s. 255

¹⁹ Ibid., s. 256

²⁰ Ibid., s. 256

Americké administrativě byly postupně z různých stran podsouvány nezvratné důkazy o iráckém provinění se. Mezi ně patřily spekulace o tajném setkání iráckého velvyslance v Praze Ibrahíma Aního a řečeného útočníka, jež se později měl stát jedním z organizátorů teroristického útoku z 11. září, Muhammada Atti. Z Muhammada Atti se později vyklubal neškodný obchodník.²¹ Dalším nesmyslným důkazem byl dopis mezi nigerským prezidentem Tandža Mamadou a Irákem o exportu 500 tun uranu do Iráku. Dopis byl po bližším ohledání shledán jako falešný.²²

Překvapivě hlavní slovo během rozhodování se o invazi do Iráku, přišlo ze strany iráckého lidu. Málokoho by napadlo, že slovo Iráčana by mohlo mít v této věci pro západní svět v čele s USA takovou váhu. Tímto tajemným Iráčanem není nikdo jiný, ale irácký sebe zvaný vědec a také ilegální emigrant Rafid Ahmad Alwan Al-Džanábí, službou CIA označován kryptonimem „Curveball“²³. Džanábí emigroval z Iráku v roce 1999.²⁴ S cílem zajistit si lepší budoucnost pro sebe a svou manželku zkomplotoval příběh v němž hrál hlavní roli. Ve smyšleném příběhu pro německou tajnou službu BND se představil jako chemický inženýr, jenž pracoval v továrně se specializací na mobilní laboratoře pro výrobu biologických zbraní. Později sám Džanábí v několika rozhovorech potvrzuje, že nečekal, že by jeho slova mohla mít takových dalekosáhlých následků.²⁵ I přes veškerá varování ohledně důvěryhodnosti Džanabího výpovědi, jež získala CIA a Pentagon od svých německých kolegů z BND, americká vláda neváhala a záhy využila těchto nejistých důkazů proti Iráku jako jednoho z nejpádňějších odůvodnění invaze.

---

²¹ NOVÁK, Martin. *Ropa a krev*. s. 263

²² Ibid., s. 265

²³ FLOCK, Elizabeth. *Curveball, man who lied about WMDs, comes clean* [online]., 2012 [cit. 22. 3. 2012]. Dostupné z: http://www.washingtonpost.com/blogs/blogpost/post/curveball-man-who-lied-about-wmds-comes-clean/2012/04/03/gIQAUdditS_blog.html

²⁴ CBS News. *Faulty Intel Source „Curve Ball“ Revealed* [online]., 2009 [cit. 22. 3. 2012]. Dostupné z: <http://www.cbsnews.com/stories/2007/11/01/60minutes/main3440577.shtml%20%206>.

²⁵ ALLEN, Paddy. *Life and times of Rafid Ahmed Alwan Al-Janabi, AKA Curveball* [online]., 2011 [cit. 22. 3. 2012]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/world/interactive/2011/feb/15/curveball-cia-iraq-interactive-timeline>

Poslední záchranou pro Irák se zdála pomocná ruka generálního tajemníka OSN Kofi Annana, jemuž se podařilo přesvědčit Bushe a Blaira,²⁶ aby Saddámovi dali ještě jednu poslední příležitost „dostát závazků“ k odzbrojení a zároveň ustanovila zesílený inspekční režim, který povede k úplnému a ověřitelnému ukončení procesu odzbrojení Iráku v souladu s rezolucí 687.²⁷ Ta měla podobu rezoluce číslo 1441. Na jejím základě byla vytvořena Monitorovací, ověřovací a inspekční mise UNMOVIC²⁸, jež měla společně s IAEA na starosti dohled na proces odzbrojení Iráku a v případě potřeby právo zničit zbraně a související materiál.²⁹ Dalším jasným nařízením vycházejícím z rezoluce, kterému se Saddám podřídil, bylo odevzdání kompletní zprávy o iráckém zbrojním výzkumu. Ta čítala neskutečných 11 807 stran, ale v podstatě nepřinesla žádná nová zjištění³⁰ a rázná reakce na sebe nenechala dlouho čekat.

5. Dubna 2003 se stala do té doby neobvyklá věc, přímé televizní vysílání ze zasedání Rady bezpečnosti OSN. Americký ministr zahraničí Colin Powell chtěl projevem získat větší podpory pro invazi Iráku.³¹ Přednesl mnohá obvinění Iráku z držení ZHN, ukrytí důkazů před inspektory UNMOVIC a další zavádějící informace, kterých vedle falešné výpovědi Iráčan Rafida Ahmad Alwan Al-Džanabiho bylo hned několik. „Bushova administrativa se netajila tím, že Powellova show měla přesvědčit váhající členy Rady Bezpečnosti OSN, aby při dalším hlasování zvedly ruku pro útok na Irák.“³² To se ovšem nepodařilo a mocnosti Německo a Francie se zostra postavily do opozice proti plánované invazi. V případě, že by Rada bezpečnosti vydala rezoluci, umožňující vpád do Iráku, francouzský zástupce uvedl, že by využil právo

²⁶ NOVÁK, Martin. *Ropa a Krev*. s. 266

²⁷ UN- SECURITY COUNCIL. *Security council holds Iraq in material breach of disarmament obligations* [online]. 2002 [cit. 26.3. 2012] Dostupné z: <http://www.un.org/News/Press/docs/2002/SC7564.doc.htm>

²⁸ NOVÁK, Martin. *Ropa a Krev*. s. 267

²⁹ UN- SECURITY COUNCIL. *Security council holds Iraq in material breach of disarmament obligations* [online]. 2002 [cit. 26.3. 2012] Dostupné z: <http://www.un.org/News/Press/docs/2002/SC7564.doc.htm>

³⁰ NOVÁK, Martin. *Ropa a Krev*. s. 270

³¹ MEARSHEIMER, J. J. *Izraelská lobby a americká zahraniční politika* [online]. Walt, 2006 [cit. 26.3. 2012] Dostupné z:

http://www.vzdelavaciinstitut.info/?q=system/files/Izraelska_lobby_a_americka_zahranicni_politika.pdf

³² NOVÁK, Martin. *Ropa a Krev*. s. 273

veta a rezoluci zablokuje.³³ Ani po závěrečném shrnutí výzkumu UNMOVIC a IAEA nevyšlo nic konkrétního, co by americkou invazi zastavilo. Dne 19. března v půl sedmé večer ve Washingtonu podepsal Bush, bez mandátu Rady bezpečnosti OSN, rozkaz k útoku.³⁴

Další důležitý faktor, jež podpořil průběh invaze byla samotná situace uvnitř země. Irák byl již delší dobu vnitřně rozvrácen počínající občanskou válkou. Etnicko-náboženské rozdělení společnosti již nebylo udržitelné a vstup zahraničních vojsk zhoršený vývoj pouze urychlil. Se Saddámovým pádem přišel i pád pevné ruky. V tomto období Irák propadl nadměrné kriminalitě a vzestupu násilí. Z násilňování, ozbrojené loupeže a únosy se staly běžnou praxí, která byla v minulosti přísně trestána. Občané se postupně začali smiřovat s nejistotami plynoucími z anarchie panující v ulicích. Irák postrádal složky pro zajišťování základní bezpečnosti. Nepravidelné dodávky elektřiny, nefunkční kanalizační systém či zhoršení kvality zdravotnické péče už jen dokreslily zbytek situace, jež s sebou invaze přinesla.³⁵

2.2 Období vlády CPA

Po invazi USA a jejich spojenců, tzv. Koalice ochotných, došlo k očekávanému svržení saddámovské diktatury a dne 21.4. 2003 k následnému ustanovení Prozatímní koaliční správy v Iráku tzv. CPA,³⁶ v jejímž čele stanul Jay Garner, ne dlouho poté nahrazen L. Paul Bremerem, jež v čele setrval až do jejího rozpuštění v červnu 2004. Hlavní úkoly a cíle CPA se opíraly o rezoluci Rady Bezpečnosti OSN č. 1483 z roku 2003, stanovující pro CPA pravomoce dočasné vlády, a to v oblastech zákonodárné, výkonné i soudní po dobu minimálně nutnou

---

³³ Ibid., s. 274

³⁴ Ibid., s. 286

³⁵ RADĚJ, Tomáš. *Irácké povstání v letech 2003-2009*. s. 41

³⁶ KRAMER, Ronald C. *War, aggression and state crime* [online]. Michalowski, 2005 [cit. 1. 4. 2012].

Dostupné z: <http://internationalx.net/WAR,-AGGRESSION-AND-STATE-CRIME-A-Criminological-Analysis-of-the-download-w1546.pdf>

k zajištění plynulosti postkonfliktní rekonstrukce v Iráku spojené s vytvořením efektivní irácké vlády, obnovením bezpečnosti a stability, svobodné rozhodování civilistů a dodržování lidských práv, zavádění vnitrostátních a regionálních institucí a v neposlední řadě obnova ekonomiky a trvalé udržení tohoto stavu.

Přítomnost CPA však nevzbuzovala libost u místních obyvatel. Důkazem toho jsou četné demonstrace a povstání, které směřem k CPA proběhla. Irák v době po invazi se ,v podstatě, stal vydrancovanou zemí, kde chyběla většina infrastruktur a služby fungovaly jen ve své základní podobě (formě), což k zajištění výše uvedených úkolů CPA nestačilo. Z toho důvodu se stal Irák obětí privatizace a centrem pro export společností zajišťující oblasti od stravování, praní špinavého prádla až po soukromou bezpečnost jedinců. Právě postsaddámovský Irák je ve své podstatě zajímavý z důvodu působení velkého počtu tzv. soukromých vojenských společností- PMCs.

3 SOUKROMÉ VOJENSKÉ SPOLEČNOSTI (PMCs)

Oblast privatizované bezpečnosti a vojenského průmyslu, tedy najímání PMCs a podobných, je v rámci mezinárodní bezpečnosti jednou z finančně nejlukrativnějších a rychle se rozrůstající oblastí zájmů. Tento trend je patrný již od konce Studené války a pádu bipolárního uspořádání mezinárodního systému³⁷, od kdy dochází k obrovskému nárůstu počtu těchto organizací. „Zatím co během války v Perském zálivu v r. 1991 byl každý padesátý účastník operace Pouštní bouře zaměstnancem soukromé vojenské firmy při peace-keepingové misi v Bosně v r. 1996 to již byl každý desátý.“³⁸ Ve válce v Iráku v roce 2003 se již poměr mezi soukromými kontraktory a národními vojáky zvýšil na 1:6. Konkrétně zde tedy působilo 140 000 národních vojáků a vedle nich ještě dalších 21 000 zaměstnanců soukromých firem.³⁹

3.1 TERMINOLOGIE A TYPOLOGIE PMCs

Soukromé vojenské společnosti, dále jen PMCs⁴⁰, je označení pro registrované civilní soukromé společnosti, jež provádějí vojenské a bezpečnost zajišťující mise různého druhu.⁴¹ PMCs jsou příležitostně označovány alternativními termíny, např. Dodavatelé vojenských služeb MSPs, Poradenské firmy zabývající se analýzou rizik RCFs, Vojenské firmy MF, Poskytovatelé vojenských služeb MSPs, Soukromé bezpečnostní společnosti PSCs, Soukromé vojenské a bezpečnostní společnosti PMSCs, Privatizované vojenské firmy PMFs, Nadnárodní bezpečnostní korporace TSCs nebo Vojenské podpůrné společnosti MSFs⁴². Všechny tyto termíny však poukazují na stejný fenomén, a to

³⁷ BURGROVÁ, Helena. *Privatizace bezpečnosti na příkladu firmy Vinnell Corporation*. s. 1

³⁸ *Idib.*, s. 1

³⁹ ISENBURG, David. *Shadow force: Private Security Contractors in Iraq*. s. 15

⁴⁰ Pro účely této práce se nebudu věnovat konkrétnímu rozlišení jednotlivých označení těchto aktérů. Pro naše účely bude stěžejní označení soukromá vojenská společnost PMC, čili Private military companies. Pro jednotlivé definice lze navštívit: <http://www.privatemilitary.org/definition.html>

⁴¹ ISENBURG, David. *Shadow force: Private Security Contractors in Iraq*. s. 14.

⁴² BUREŠ, Oldřich. *Soukromé vojenské společnosti: staronoví aktéři mezinárodní bezpečnosti*. s. 30

firmy, které nabízejí bezpečnostně vojenské služby. Zajímavou definici uvádí též Carlos Ortiz: „ PMCs, jinak označované jako PSCs a PMSCs, lze definovat jako zákonem stanovené mezinárodní firmy nabízející svým klientům služby, jež zahrnují potenciál uplatnit sílu systematickým způsobem, za pomoci vojenských a polovojenských prostředků. Stejně jako nabízí rozšíření, přesun, facilitace, odvrácení a zneškodnění tohoto potenciálu nebo potřebné znalosti požadované k jeho provedení.“⁴³

Tyto společnosti se v rámci podmínek stanovených ve smlouvě, specializují na vojenský výcvik (instruktážní a simulační programy), vojenské podpůrné operace (logistická podpora), operační schopnosti (poradci ze speciálních sil, tzv. C³I funkce⁴⁴ - velení, dohled, komunikace a zpravodajství), na vojenské zařízení a legitimizování tuzemských, či zahraničních entit.⁴⁵ Zaměstnanci PMCs jsou též využíváni pro pozemní operace, údržbu zařízení a generátorů, biologické a chemické detekční systémy, transport pohonných hmot, materiálů a lékařské služby.⁴⁶ Veškeré činnosti najatých PMCs jsou přesto různé a mohou se měnit, ale konečná podoba je stanovena ve smlouvě. Z důvodu mnoha aktivit a úkonů, jež spadají pod skupinu činností vykonávaných PMCs, je velice komplikované stanovit jasnou definici toho, co PMCs vlastně jsou.

Akademici se již spousty let snaží, zatím bezvysledně, přijít s uceleným rámcem, popisující funkce PMCs. Pročítání názorů různých specialistů, se snahou nalézt nejvhodnější typologií, se trochu podobá hledání svatého grálu.⁴⁷ Ale pravdou je, že neexistují žádné pevné kategorie. Jelikož jsou PMCs podniky, jejich hlavním posláním je vytváření zisku a jako takové, se budou ucházet o jakýkoliv business, jež by chtěly a mohly získat. Dle toho se samozřejmě mění jejich mise i jejich

⁴³ ORTIZ, Carlos. *Private armed forces and global security*. s. 48

⁴⁴ C³I- Command, Control, Communications and Intelligence function. Bližší informace viz ORR, George E. *Combat operations C³I- Fundamentals and Interactions* [online]. 1983. [cit. 5 .4. 2012]. Dostupné z: <http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/au/orr.pdf>

⁴⁵ GODDARD, S. *The private military company: a legitimate international entity within modern conflict* [online]. 2001. [cit. 6.4. 2012] Dostupné z: <http://www.globalsecurity.org/military/library/report/2001/pmc-legitimate-entity.pdf> strana 8.

⁴⁶ ISENBERG, David. *Shadow force: Private Security Contractors in Iraq*. s. 24

⁴⁷ Idib., s. 25

funkce.⁴⁸ I přes to, že neexistuje žádný ukotvený konsensus toho, co tvoří PMC, je nejčastěji citována typologie od Petera W. Singera, jež rozděluje soukromý vojenský průmysl na 3 hlavní kategorie podle kritéria vzdálenosti od bojiště. Jedná se o typologii tzv. „hrotu kopí“. Tyto kategorie tvoří Společnosti poskytující přímou vojenskou podporu (Military provider firms), Vojenské konzultační společnosti (Military consultant companies) a Společnosti zajišťující vojenskou podporu (Military support firms).⁴⁹

Společnosti poskytující přímou vojenskou podporu jsou firmy složené z jedinců s potřebnými dovednostmi pro účast přímo na bojišti (vojáci v prvních liniích). Z důvodu přímého zapojení v boji se nejvíce podobají žoldněrům. Mají nejnovější technologie a nabízejí i výcvikové služby regulérních armád. Tyto společnosti jsou často zakládány, aby dokázaly uspokojit poptávku států v dané chvíli ochotných zaplatit za jejich služby. Klasický příklad je jihoafrická, dnes již rozpuštěná PMC Executive Outcomes, jež byla složena pouze z bývalých elitních vojáků. Dnešní společnosti tohoto typu jsou již umírněnějšího typu. V minulosti se dokonce uvažovalo o tom, že by se těmito společnostem daly svěřit operace s mandátem OSN. Patří sem například Olive, Hart, Armorgroup-DSL, AKE Group Ltd., Custer Batdes či mediálně nejznámější bývalá PMC Blackwater.⁵⁰

Vojenské konzultační společnosti poskytují odborné taktické, operační a strategické poradenství pro uspořádání, vybavení, výcvik a rozmístění vojenských sil, rozvoj sil, školení generálního štábu (včetně vzdušných a námořních operací), „výcvik zaměřený na více disciplín (multitasking), výzkum a vyhodnocování nebezpečných a rizikových situací, bezpečnostní audity a různé další expertní analýzy.“⁵¹ Svým klientům pomáhají při osvojování moderních metod řízení v armádě či při provádění reforem různých složek bezpečnostního sektoru –

---

⁴⁸ ISENBERG, David. *Shadow force: Private Security Contractors in Iraq*. s. 25

⁴⁹ BUREŠ, Oldřich. *Soukromé vojenské společnosti: staronoví aktéři mezinárodní bezpečnosti*. s. 31

⁵⁰ *Idib.*, s. 32

⁵¹ *Idib.*, s. 33

zákazníkům lze poskytnout lepší zázemí a celkově pozvednout jejich úroveň, včetně využívání nejmodernějších vojenských technologií. Nejznámější PMC je uváděna americká PMC MPRI, kterou proslavily poradenské a výcvikové služby při utváření moderní chorvatské armády v devadesátých letech dvacátého století.⁵² Dále sem spadají společnosti AmorGroup/Defence Systems Ltd., Janusian Security, Olive Security, Erinys, Group-4, Argus či the Corps of Commissionaires.⁵³

Společnosti zajišťující vojenskou podporu nabízí služby jako neletální podpora a asistence.⁵⁴ Mezi tyto služby spadají údržba zbraní, technická podpora, odstraňování výbušných zařízení, shromažďování informací a jejich analýza, nabourávání počítačových sítí, ochrana přenosu dat a komunikačních kanálů. Tyto společnosti mají vojenské zkušenosti a výcvik, ale jejich zkušenosti a znalosti jsou využívány i mimo vojenský sektor. Některé z nich jsou najímány na ochranu VIP osob nebo na ochranu pracovníků nevládních organizací⁵⁵, ale tato služba stejně platí i pro PMC z předchozích dvou skupin, například PMC Blackwater. Jako příklad lze uvést americká společnost Halliburton a její divize KBR nebo PMC DynCorp.

Jak jsem zmínila výše, Singerova typologie služeb PMCs je jednou z nejčastěji užívaných, ale i přes to má své nedostatky. Jeho kategorizace je příliš statická na to, aby dokázala dostatečně dobře reflektovat proměnlivý charakter činností PMC.⁵⁶ Důkazem jsou mnohé společnosti, které se vykonávanými činnostmi mohou zařadit do všech tří kategorií. Mnoho PMCs ze třetí nejméně vojenské kategorie mohou někdy vykonávat činnosti a zastávat funkce PMCs z kategorie první. Další firmy

---

⁵² Idib., s. 33

⁵³ Idib., s. 33

⁵⁴ ISENBERG, David. *Shadow force: Private Security Contractors in Iraq*. s. 25

⁵⁵ BUREŠ, Oldřich. *Soukromé vojenské společnosti: staronoví aktéři mezinárodní bezpečnosti*. s. 34

⁵⁶ KINSEY, Christopher. *Corporate Soldiers and International Security: The Rise of Private Military Companies*. s. 9

jako Dyncorp, AirScan či Aegis pak nabízí služby téměř ve všech kategoriích.⁵⁷

Zaměstnanci soukromých vojenských a bezpečnostních společností jsou v dnešní době někdy přirovnávány k novodobým žoldnům⁵⁸. Bohužel žádná definice pojmu žoldněř, užívaných v soudobém mezinárodním právu nebyla zcela adekvátní.⁵⁹ Tři nejdůležitější úmluvy mezinárodního práva se snaží tuto problematiku jakým si způsobem regulovat, ale vedle Úmluvy o odstranění žoldněřství v Africe (Convention for the Elimination of Mercenarism in Africa) Organizace africké jednoty OAJ z roku 1979⁶⁰ a Článku 47 Dodatkového protokolu I k Ženevským úmluvám z roku 1977, se pouze Mezinárodní úmluva OSN proti náboru, užívání, financování a výcviku žoldněřů (International Convention against the Recruitment, Use, Financing and Training of Mercenaries) z roku 1989⁶¹, zda jako užitečný zdroj k odlišení klasického žoldněřství od novodobých kontraktorů. Avšak stejně jako Úmluva o odstranění žoldněřství v Africe i Úmluva OSN zaměstnancům PMCs nepřiznává status válečného zajatce, nýbrž vyžaduje, aby byli obviněni za zločin žoldněřství na území státu, které úmluvy ratifikovaly.⁶² „Na rozdíl od úmluvy o odstranění žoldněřství v Africe však ze své jurisdikce vylučuje využití PMCs ve prospěch státu (zatímco jejich využití proti státu je stále považováno za zločin), čímž úmluva OSN přímo vybízí k rozlišení mezi legitimními a nelegitimními žoldněři.“⁶³ Dostatečně obsáhlou definici PMC by v budoucnu mohla přinést Mezinárodní úmluva o regulaci, kontrole a monitoringu soukromých vojenských a bezpečnostních

⁵⁷ BUREŠ, Oldřich. *Soukromé vojenské společnosti: staronoví aktéři mezinárodní bezpečnosti*. s. 34

⁵⁸ Například Úmluva OSN proti náboru, užívání, financování a výcviku žoldněřů (International Convention against the Recruitment, Use, Financing and Training of Mercenaries) definuje žoldněře jako „Fyzické osoby, které jsou najímány místně či v zahraničí, aby se účastnily bojů v ozbrojeném konfliktu. Motivací těchto osob pro účast v bojích je v podstatě touha po vlastním zisku. Nejsou státními příslušníky ani členy ozbrojených sil státu, do kterého jsou jako žoldněři rekrutováni.“ UN- GENERAL ASSEMBLY. *International Convention against the Recruitment, Use, Financing and Training of Mercenaries* [online]. 1989. [10. 4. 2012] Dostupné z: <http://www.un.org/documents/ga/res/44/a44r034.htm>

⁵⁹ BUREŠ, Oldřich. *Soukromé vojenské společnosti: staronoví aktéři mezinárodní bezpečnosti*. s. 21

⁶⁰ Idib, s. 21

⁶¹ Idib, s. 22

⁶² Idib, s. 27

⁶³ Idib, s. 27

společností (International Convention on the Regulation, Oversight and Monitoring of Private Military and Security Companies).⁶⁴ Jedná se o první vyjádření se OSN k problematice definování PMC a převážně vychází z předchozích úmluv s tím rozdílem, že se již nesnaží je zakázat, nýbrž regulovat jejich činnost. Úmluva zakazuje žoldnéřství, ale akceptuje PMCs jako způsob podnikání, podléhající komerčním pravidlům a vyžadující speciální kontrolu. Text úmluvy se i přes to spíše zabývá užitím PMCs, nikoliv jejich typologií.⁶⁵

3.2 Klientela PMCs aneb primariát USA

Rozsáhlá nabídka služeb s sebou přináší i rozmanitou řadu klientů, jež služby PMCs využívají. Mezi nejdůležitější legitimní zákazníky patří vlády států, korporace, právnické osoby, mezinárodní vládní (IGOs) a nevládní (NGOs) společnosti a mezinárodní organizace jako OSN. Jak však uvádí zakladatel PMC Sandline, Tim Spicer, zájemci o služby PMCs pochází i z jiných řad. „Naši klienti nemusí být demokraticky zvoleni dle způsobů, na něž jsme zvyklí na západě, ale mají určitou podporu.“ (strana 9, oddíl Clients, od Sandlineu). Mezi výše uvedené zákazníky spadají mnohdy diktátoři, rebelové, drogové kartely i nadnárodní společnosti a humanitární nevládní organizace". Například nezisková humanitární společnost CARE najala jihoafrické zpravodajské experty, aby jí pomohli s vypracováním bezpečnostních opatření a se zajištěním pro její působení v Iráku po americké intervenci v roce 2003.⁶⁶ „Bylo by však mylné domnívat se, že PMCs jsou najímány pouze přímo vládou a s ní spojenými orgány. Strana najímající bezpečnostní kontraktory může být často vzdálena tři nebo čtyři úrovně od původní najímající agentury, a tak se může dostat do rozporu s americkými zájmy, nebo je vůbec nemusí

---

⁶⁴ Idib, s. 27

⁶⁵ Idib., s. 28

⁶⁶ Idib., s. 33

realizovat. „O tuctech firem v Iráku se říká, že se prezentují jako spojené se „Službou“ – CIA. Ve skutečnosti jsou spojeni s jednou z mnoha jiných vládních agentur (OGA) nebo sub-sub-kontraktorů... Na rozdíl od CIA, aktivity OGAs a sub-kontraktorů ve válečné zóně jsou v záznamech Pentagonu nezúčtovatelné“. Objevují se také případy, kdy si „některé společnosti jako Zapata Engineering vytvořily vlastní bezpečnostní oddělení.“ K přehlednosti situace nepřispívá ani fakt, že některé společnosti pracují současně jako bezpečnostní kontraktori pro vládní agentury, ale také jako sub-kontraktori zajišťující ochranu vládou najatých kontraktorů.“⁶⁷

Soukromý vojenský průmysl není pouze americký fenomén, avšak vzhledem k dnes již poměrně masivnímu mediálnímu pokrytí právě amerických PMCs, tomu vše nasvědčuje. Vláda USA již minimálně deset let představuje jednoznačně největšího klienta PMCs vzhledem k objemu, délce i škále poptávaných služeb.⁶⁸ USA nejčastěji uzavírá kontrakty v oblasti PMCs skrze Pentagon, čili ministerstvo obrany a Ministerstvo zahraničních věcí. „Není však možné přesně určit, kolik společností je najato Pentagonem celkem, ať už přímo či nepřímo. Podle údajů z poloviny roku 2007 byly zjištěny pouze čtyři společnosti (Aegis, Erinys, Triple Canopy a AgmorGroup International), které o sobě uváděly, že pracují pro ministerstvo obrany USA.“⁶⁹ Konkrétně ke konci roku 2011 Pentagon uvádí, že dohromady uzavřel 503 093 kontraktů v celkové hodnotě 369 miliard USD.⁷⁰ Z toho si tehdejší společnost Blackwater, mezi roky 2000 až 2011, uzavřením 221 kontraktu vydělala 526 milionu USD. Ve stejném období, společnost Dyncorp vynesla výhodná spolupráce s Ministerstvem obrany 1,7 miliardy USD.⁷¹

---

⁶⁷ GAJDOŠ, Martin. *Privatizace války v Iráku*. s. 18

⁶⁸ BUREŠ, Oldřich. *Soukromé vojenské společnosti: staronoví aktéři mezinárodní bezpečnosti*. s. 60

⁶⁹ GAJDOŠ, Martin. *Privatizace války v Iráku*. s. 17

⁷⁰ US Federal Government. *Government Contracts USA Defense Department* [online]. 2011. [cit. 15. 4. 2012] Dostupné z: <http://www.governmentcontractswon.com/>

⁷¹ US Federal Government. *Blackwater lodge and training center incorporated* [online]. 2011. [cit 15.4. 2012] Dostupné z: http://www.governmentcontractswon.com/department/defense/blackwater_lodge_and_training_0124_18161.asp?yr=11

Největším a nejvýznamnějším programem zadávaným Pentagonem je LOGCAP Armády Spojených států, jež byl udělen společnosti Kellogg, Brown & Root. LOGCAP armádě umožnil najímání korporací k poskytování rozsáhlého množství logistických činností jako je dodávka elektřiny, údržba, transport nebo stravování. Základní myšlenkou bylo mít k dispozici společnost, která bude schopna participovat v amerických operacích.⁷²

Nejnámější soubor kontraktů z dílny Ministerstva zahraničních věcí USA, upravující zajišťování soukromých služeb osobní ochrany, jsou tzv. WPPS kontrakty. Vytvoření těchto kontraktů předcházelo množství událostí. V reakci na bombardování americké ambasády v Bejrútu v osmdesátých letech a v souladu se zákonem o diplomatické bezpečnosti a boji proti terorismu byla soukromým společností nabídnuta možnost ucházet se o bezpečnostní kontrakty pro americké mise v zámoří.⁷³ V závislosti na tuto šanci začal Odbor diplomatické bezpečnosti s najímáním soukromých specialistů na osobní ochranu. První účast těchto kontraktorů se odehrála v roce 1994 z důvodu nepokojů na Haiti.⁷⁴ Jejich účast byla úspěšná. Netrvalo dlouho a jejich služeb se začalo využívat v Bosně, Afganistanu, Izraeli i Iráku.⁷⁵

V roce 2000 bylo rozhodnuto o nutnosti využívat specialisty na osobní ochranu ze soukromého sektoru. Americké ministerstvo zahraničních věcí vytvořilo první kontrakt tzv. WPPS I, který ve výběrovém řízení připadl společnosti DynCorp. Kontraktem odsouhlasila zajišťování služeb na území bývalé Jugoslávie, začátkem roku 2002 v oblasti Palestiny a ve stejném roce v Afganistanu. Další úkol vyplývající z kontraktu WPPS I bylo zajištění osobní bezpečnosti zaměstnanců čerstvě otevřené americké ambasády v iráckém Bagdadu v roce 2004. Bohužel tento úkol PMC DynCorp nebyla sama schopna splnit, a proto využila služeb dalších

---

⁷² GAJDOŠ, Martin. *Privatizace války v Iráku*. s. 17

⁷³ ISENBURG, David. *Shadow force: Private Security Contractors in Iraq*. s. 29

⁷⁴ <http://r.m.upi.com/other/12216818791223.pdf> str. 2

⁷⁵ ISENBURG, David. *Shadow force: Private Security Contractors in Iraq*. s. 30

PMCs, bývalé Blackwater USA a Triple Canopy, která měla na starosti bezpečnost v regionální ambasádě v irácké Basře.⁷⁶

V roce 2005 ministerstvo zahraničních věcí vytvořilo novou verzi kontraktu tzv. WPPS II, jež se prakticky kryla s předchozí WPPS I, s tím rozdílem, že zvýšila nároky na zaměstnance, jež osobní bezpečnost zajišťují a přizpůsobila požadavky potřebám jejich působení v Iráku. Úkoly dané kontraktem WPPS II byly rozděleny mezi tři nejkvalifikovanější společnosti Blackwater USA, DynCorp a Triple Canopy. Největší podíl z kontraktu připadl zaměstnancům PMC Blackwater USA. V rámci kontraktu WPPS II získala společnost Blackwater USA misi v Iráku v roce 2007.

V posledních letech razantně vzrostla závislost ministerstva zahraničních věcí USA na PMCs. Jak vysvětluje Isenberg: „V listopadu 2007 upozornil tisk na obrovský nárůst výdajů ministerstva za zaměstnance v oblasti soukromé bezpečnosti a vymáhání práva. Platby se vyšplhaly z původní 1,2 miliardy až na 4 miliardy dolarů. Ministerstvo však nárůst vysvětluje nasazením více profesionálních zaměstnanců.“⁷⁷ Dodává: „Je nutné si uvědomit, že z důvodu událostí jako byl incident zaměstnanců PMC Blackwater USA na Nisúrském náměstí v centru Bagdadu, není možné na práci soukromého bezpečnostního kontraktora najmout kohokoliv z ulice. Požadavky se mnohonásobně zpřísnily.“⁷⁸

3.3 POZITIVA A NEGATIVA PMCs

Výhody a nevýhody soukromých vojenských společností jsou nejvíce diskutovaným tématem v oboru privatizované bezpečnosti. Protože tuto problematiku pokrývá velké množství kvalitních zdrojů, bude vhodné

---

⁷⁶ Ibid., s. 30

⁷⁷ ISENBERG, David. The Well- Ordered Worldliness of WPPS [online]. 2008. [cit. 20.4. 2012] Dostupné z: <http://www.cato.org/publications/commentary/wellordered-worldliness-wpps>

⁷⁸ ISENBERG, David. The Well- Ordered Worldliness of WPPS [online]. 2008. [cit. 20.4. 2012] Dostupné z: <http://www.cato.org/publications/commentary/wellordered-worldliness-wpps>

rozvést zejména obecné faktory, které jsou důležité pro soukromé subjekty nabízející vojenské a bezpečnostní služby.⁷⁹

Bureš připodobňuje soukromé bezpečnostní společnosti k jakémukoliv jinému druhu podnikání a zdůrazňuje závislost jejich kvality na existenci volného trhu. „Jedním z klíčových argumentů pro využití PMCs je dle jejich zastánců cena, které lze stejně jako v jiných oblastech soukromého podnikání dosáhnout díky fungování mechanismů volného trhu. Existuje-li mezi společnostmi volná soutěž, jsou PMCs automaticky motivovány k efektivnosti a k poskytování kvalitních služeb za co možná nejlepší cenu. V opačném případě totiž nemohou dlouhodobě fungovat, neboť by o jejich služby neprojevil zájem dostatečný počet zákazníků. Ve srovnání s nasazením pravidelné armády lze proto využitím PMCs dosáhnout značných úspor, jejichž konkrétní výše závisí na typu a délce provize poptávané služby, její náročnosti a nebezpečnosti.“⁸⁰

Ekonomické výhody využití soukromých vojenských firem jsou nezanedbatelné. Jak udává Burgrová: „Západní vlády upřednostňují platit odborníky pouze v případě potřeby a po omezenou dobu. Tímto způsobem odpadají náklady na platy, administrativní výdaje nebo vojenské penze.“⁸¹ Často uváděným příkladem je cena služeb soukromé vojenské společnosti Executive Outcome's, jejíž roční rozpočet na působení v Angole k r. 1994 byl 40 miliónů amerických dolarů, který se jeví ve srovnání s ročními náklady na misi OSN v Angole (UNAVEM III) ve výši 135 miliónů amerických dolarů, neporovnatelně nízký.⁸²

Dalším výrazným pozitivem se jeví efektivita, flexibilita a široká nabídka služeb PMCs. „PMCs dokážou velmi rychle a efektivně ukončit zdánlivě neřešitelné konflikty.“⁸³ Hrozí-li například porušení mírové

---

⁷⁹ VISINGR, Lukáš. *Private Military Corporations providing aviation services: Profit, or problem.* s. 7

⁸⁰ BUREŠ, Oldřich. *Soukromé vojenské společnosti: staronoví aktéři mezinárodní bezpečnosti.* s. 126

⁸¹ BURGROVÁ, Helena. *Privatizace bezpečnosti na příkladu firmy Vinnell Corporation.* s. 2

⁸² BUREŠ, Oldřich. *Soukromé vojenské společnosti: staronoví aktéři mezinárodní bezpečnosti.* s. 126

⁸³ *Ibid.*, s. 127

dohody nebo příměří či agresivní útok ze strany povstalců, může nasazení PMCs představovat nejrychlejší a nejsnadnější způsob, jak reagovat na nečekanou situaci. Mnohdy stačí najmout menší skupinu dobře vybavených a speciálně vycvičených kontraktorů, které lze rozmístit rychleji a jednodušeji než mnohonárodnostní síly. PMCs mají jasné organizační schéma, kompatibilnější vojenskou výzbroj, výstroj a výcvik a větší zkušenost působení než národní armády.⁸⁴ Zaměstnanci PMCs bývají nejlepšími profesionály v oboru. Patří mezi ně bývalí zakládající členi elitních jednotek, jež odešli do výslužby. Příslušníci pocházejí z jednotek typu Rangers, Green Berets, Delta Force, SEALs, SAS nebo Spetsnaz.⁸⁵ Hlavní výhodou PMCs je jejich nabídka vysoce specializovaných služeb, které reflektují momentální potřeby většiny klientů. Z důvodu neustálého vývoje a modernizace technologií a zbraní, se objevují v národních armádách problémy z nedostatku potřebných znalostí a dovedností k jejich obsluze. Proto mnohé armády dnes již nemohou fungovat bez technické podpory poskytované soukromými vojenskými společnostmi.⁸⁶

V odborné literatuře lze najít mnoho dalších argumentů pro využití služeb PMCs, avšak stejné množství argumentů najímání těchto společností zpochybňuje. Pravděpodobně největší negativum, jež se soudobým PMCs vytýká je jejich nezodpovědnost. Vidina zisku se může zdát mnohem důležitější než ochrana zájmů klienta, a to, co je dobré pro PMCs, proto nemusí být nutně dobré i pro zákazníka a veřejnost jako celek. Využívání PMCs ve větší míře je někdy chápáno jako cíl vyhnout se transparentnosti a kontrole činnosti. Z toho byly například nařknuty USA v rámci účasti na post-konfliktní rekonstrukci v Iráku po roce 2003.⁸⁷ Neméně problematický je fenomén tzv. „černých operací“ (black operations), které jsou vládami tajně zadávány vybraným PMCs. Tyto

---

⁸⁴ Idib., s. 129-131

⁸⁵ ISENBERG, David. *Shadow force: Private Security Contractors in Iraq*. s. 43

⁸⁶ BUREŠ, Oldřich. *Soukromé vojenské společnosti: staronoví aktéři mezinárodní bezpečnosti*. s. 132

⁸⁷ Idib., s. 137-140

PMCs jsou najímány státy hlavně z důvodu, že umožňují akce, které by byly politicky nepřijatelné a nikdy oficiálně neschválené. V případě USA by tyto operace u bývalé PMC Blackwater USA mohly představovat až 10 procent všech jejích kontraktů a v minulosti zahrnovaly i kontrakty pro CIA na zajištění či likvidaci vrcholných představitelů Talibanu a Al-Kajdy.⁸⁸ Zadávání těchto operací komplikují blízké vazby mezi zaměstnanci PMCs a vysoce postavenými úředníky. Vzhledem k absenci mezinárodní regulace a neadekvátnosti národních regulačních rámců existuje poměrně značné riziko, že zaměstnanci PMCs mohou beztrestně provozovat jakékoliv operace, a to včetně těch, během nichž dochází k porušení i nejzákladnějších lidských práv.⁸⁹ Ať již jde o znásilňování, mučení a jiné formy týrání, jedná se o hrubé porušování lidských práv ze strany PMCs. Z důvodu nepropracovaného systému regulace PMCs tak často dochází k nedostatečnému prošetření těchto událostí.⁹⁰ Selhání vlád při dohledu na regulaci činností PMCs může být záměrné a následně vede k porušování standardu lidských práv, protože jednotliví zákazníci porušování lidských práv a mezinárodního humanitárního práva mohou využívat ve svůj prospěch při prosazování svých zájmů skrze PMCs.⁹¹

---

⁸⁸ Idib., s. 140

⁸⁹ Idib., s. 148

⁹⁰ Idib., s. 149

⁹¹ Idib., s. 151

4 PMCs V IRÁKU

4.1 Historie působení PMCs v Iráku

První známky výskytu či najímání PMCs v Iráku se mylně datují na období po americké invazi v roce 2003. Prostor pro účast PMCs v Iráku se začal rozšiřovat o mnoho let dříve. Historické důkazy prokazují, že služby nájemních bojovníků byly na území dnešního Iráku hojně využívány již za vlády uruckého krále Šulgího v období let 2094 až 2047 př. n. let.⁹²

S koncem Studené Války došlo k přeměně způsobu válčení a zmenšování národních armád na nutné minimum. Na základě úspěšného působení kontraktorů ve válce proti Vietnamu při zajišťování stavebních projektů, zásobování, transportních operací, údržby a technické podpory pro letectví a high-tech systémy, v roce 1985 americká armáda vydala nařízení o zvýšení civilní logistiky tzv. LOGCAP. V rámci tohoto programu armáda zaštitila užívání služeb civilních kontraktorů ve válečném stavu a jiných nepředvídaných událostech.⁹³

Rok 1990 je v USA označován jako počátek éry moderních PMCs.⁹⁴ Snižování vlastních kapacit americké armády pokračovalo i za úřadování prezidenta George H. W. Bushe (1989-1993).⁹⁵ Avšak jako nejzajímavější období v amerických dějinách z hlediska rozvoje PMCs se jeví administrativy prezidentů George W. Bushe a Baracka Obamy.

⁹² MLINARCIK, J. T. *Private Military contractors & Justice: A look at the industry, Blackwater, & The Fallujah incident*. s. 129-130

⁹³ LOGCAP [online]. [cit. 1.5. 2012] Dostupné z: <http://www.globalsecurity.org/military/agency/army/logcap.htm>

⁹⁴ BUREŠ, Oldřich. *Soukromé vojenské společnosti: staronoví aktéři mezinárodní bezpečnosti*. s. 91

⁹⁵ BUREŠ, Oldřich. *Soukromé vojenské společnosti: staronoví aktéři mezinárodní bezpečnosti*. s. 92

4.2 PMCs a administrativa G. W. Bushe

S nástupem prezidenta USA George W. Bushe (2001-2009) se v Iráku zahájila významná operace tzv. operace Irácká Svoboda, jejímž cílem bylo odstranění diktátorského režimu Saddáma Husajna a jeho nahrazení demokracií⁹⁶. Tento konflikt je považován za rozkvět soukromého vojenského průmyslu. Podle výzkumu vyplynulo, že v invazi z roku 2003 tvořily najaté jednotky PMCs, vedle armády USA, druhý největší kontingent v Iráku, který nepředčilo žádné z koaličních vojsk. Celkem se jednalo o 60 firem, jež čítaly 20 000 najatých zaměstnanců. Proto se koalici zúčastněných (Coalition of Willing) někdy přezdívá koalice zúčtovaných (Coalition of Billing).⁹⁷

Před touto invazí se civilní kontraktori vyskytovali přímo ve válečné zóně jen výjimečně. Panovalo přesvědčení, že rekonstrukce Iráku bude probíhat v prostředí s minimální hrozbou povstaleckých a teroristických útoků, a proto americká armáda neměla připravený záložní plán v případě odlišného vývoje událostí v Iráku. Bohužel tato nečekaná změna bezpečnostní situace nastala a armáda neměla dostatečné množství vojáků, schopných pokrýt veškeré nutné požadavky, jež si situace žádala. Tuto vážnou mezeru vyplnili právě civilní kontraktori, s čímž se do seznamu jimi nabízených služeb zařadilo i poskytování bezpečnosti. Kontraktori pracovali přímo pro americké Ministerstvo obrany a Ministerstvo zahraničních věcí, ale také jako subdodavatel hlavních dodavatelů, včetně těch, jež poskytovali logistické či rekonstrukční služby.⁹⁸

---

⁹⁶ ISENBERG, David. *Shadow force: Private Security Contractors in Iraq*. s. 152

⁹⁷ SINGER, Peter W. *The Private Military Industry in Iraq* [online]. DCAF 2004. [cit. 1.5. 2012] Dostupné z: <http://www.dcaf.ch/Publications/The-Private-Military-Industry-and-Iraq>

⁹⁸ COTTON, Sarah. *Hired Guns: Views about armed contractors in Operation Iraqi Freedom*. s. 11-12

Úspěch během této invaze potvrdil, že se na PMCs dá spolehnout, což nastartovalo zájem širších podnikatelských vrstev o zapojení se do tohoto výdělečného obchodu. Ačkoliv užívání PMCs není pro vojenský průmysl ničím novým, invaze do Iráku zvýraznila závislost armády na jejich službách. PMCs hrály mimořádnou roli během počátku invaze ale i v následujícím období rekonstrukce⁹⁹, jež bylo ve znamení nepřetržitých nepřátelských akcí. Americké ozbrojené složky se spoléhaly na vojenské systémy, jejichž chod civilní kontraktoři zajišťovali.¹⁰⁰

V období po úspěšné americké invazi do Iráku, začalo období okupace dočasnou vládou CPA. PMCs zde poskytovaly množství služeb, které zahrnovaly širokou škálu reforem bezpečnostního sektoru a odbornou přípravu místních jednotek. Všechny výcvikové programy pro novou iráckou armádu, polovojenské síly nebo státní policii zahrnovaly do určité míry účast PMCs. Těchto úkolů se účastnily již tradiční zkušené PMCs jako MPRI a Vinnell, jež se v tomto průmyslu pohybovaly několik let. Kromě nich se objevily i začínající společnosti, které vznikly nedlouho po začátku invaze do Iráku, například společnosti Erinys a South African firm.

Najímání soukromých vojenských společností na zajišťování osobní ochrany tehdy upravoval kontrakt WPPS II. Kontrakt uzavřelo v roce 2005 americké ministerstvo zahraničních věcí se společnostmi DynCorp, Blackwater a Triple Canopy.¹⁰¹ Mezi jejich povinností spadala ochrana zahraničních představitelů států a zabezpečení vybavení

---

⁹⁹ SINGER, Peter. *Can't Win With 'Em, Can't Go to War Without 'Em* [online]. 2007. [cit. 12. 5. 2012] Dostupné z:

<http://www.brookings.edu/~media/research/files/papers/2007/9/27militarycontractors/0927militarycontractors.pdf>

¹⁰⁰ ISENBERG, David. *Shadow force: Private Security Contractors in Iraq*. s. 29

¹⁰¹ US-Department of State. *Review of Diplomatic Security's Management of Personal Protective Services in Iraq* [online]. 2009 [cit. 12. 5. 2010] Dostupné z: <http://oig.state.gov/documents/organization/113916.pdf> s. 3

americké ambasády v Bagdadu a zařízení CPA.¹⁰²

PMCs v tomto období nabízeli tři hlavní druhy služeb. Peter Singer uvádí: „Soukromé vojenské společnosti v Iráku poskytují ochranu klíčových zařízení vybavení CPA v Bagdadu, dále ochranu důležitých představitelů a jedinců, včele se šéfem CPA, velvyslancem Paulem Bremerem, který byl střežen výhradně týmem PMC Blackwater. Nejnebezpečnější úkol byl doprovod konvojų, protože silniční zálohy se staly nejčastějším způsobem útoku povstalců.“¹⁰³

Americké PMCs byly pravidelně rozmístěny po celé ploše Iráku. Pokud se chtěly po roce 2003 dostat na vrchol bezpečnostní branže, nutně své služby musely nabízet na území tzv. sunnitského trojúhelníku¹⁰⁴ a tzv. trojúhelníku smrti.¹⁰⁵¹⁰⁶ Avšak nejznámější oblastí působení amerických PMCs v Iráku je tzv. Green zone, někdy označována jako International zone. Jedná se o silně střeženou oblast v centru Bagdadu, osídlenou zaměstnanci CPA, jejíž jádro tvoří bývalý prezidentský komplex Saddáma Husajna.¹⁰⁷ Oblast je jednoznačně odříznuta od zbytku Bagdadu. Je rozdělena četnými ozbrojenými

¹⁰² COTTON, Sarah. *Hired Guns: Views about armed contractors in Operation Iraqi Freedom*. s. 14

¹⁰³ SINGER, Peter W. *The Private Military Industry in Iraq* [online]. DCAF 2004. [cit. 1.5. 2012] Dostupné z: <http://www.dcaf.ch/Publications/The-Private-Military-Industry-and-Iraq>

¹⁰⁴ Sunnitský trojúhelník, z anglického Sunni Triangle označuje centrální oblast Iráku utvořenou z měst Tikrít na severu, Bagdad na jihovýchodě a na západ od Ar-Ramadí, jež je osídlena převážně kmeny sunnitských muslimů, v minulosti podporujících baasistický režim Saddáma Husajna. Oblast se nejvíce proslavila v období americké invaze do Iráku v roce 2003 vytvořením největší opozice proti koalickým vojskům. Mimo jiné, město Tikrít je místem narození a popravení Saddáma Husajna. Více na: ANDERSON, Jon Lee. *BEYOND BAGHDAD- Interview with Martin Smith* [online]. 2003 [cit. 10. 5. 2012]. Dostupné z: <http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/beyond/iraqis/sunni.html>

¹⁰⁵ Trojúhelník smrti, z anglického Triangle of Death je území jižně od Bagdadu. Tento trojúhelník leží mezi městy Yusufiyah, Mahmudiyah, Latifiyah a Iskandariyah. Jedná se o další oblast povstalectví sunnitských muslimů. Proběhlo zde mnoho brutálních náboženských střetů mezi sunnity a šíity. Více na: SHADID, Anthony. *Iraq's Forbidding Triangle of Death* [online]. 2004 [cit. 10. 5. 2012]. Dostupné z: <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/articles/A5710-2004Nov22.html>

¹⁰⁶ MLINARCIK, J. T. *Private Military contractors & Justice: A look at the industry, Blackwater, & The Fallujah incident*. s. 134

¹⁰⁷ Green Zone [online]. [cit. 10. 5. 2012]. Dostupné z: <http://www.globalsecurity.org/military/world/iraq/baghdad-green-zone.htm>

kontrolními body, ohrazena ostnatými dráty, jež lemují Bremerovy zdi¹⁰⁸, tzv. T- Walls. Vysoká bezpečnost omezovala zaměstnance ambasad v dostupnosti styku s reálným děním ve zbytku města, tzv. Red zone¹⁰⁹, a tím zkreslovala jejich představu o životě „za pletivem“.¹¹⁰ Vedle vysoce zajištěné bezpečnosti se však objevil problém v podobě rozdělení irácké společnosti na jednotlivá sousedství, jež omezuje styky mezi muslimy vyznávající šíitský a sunnitský islám,¹¹¹ čímž se již existující problém sociální krize jen prohloubil.

Mimo jiné je nutno administrativě George W. Bushe vytknout, že právě za jeho vlády se začaly objevovat problémy způsobené masivním využíváním služeb PMCs a to hlavně nedostatky v oblasti kontroly a monitoringu.¹¹² Nedostatky v oblasti kontroly se projeví už během samotných výběrových řízení na služby PMCs. Smlouvy s kontraktory obsahovaly minimální zmínky o trestně právní odpovědnosti zaměstnanců PMCs za své činy v Iráku, nekonkrétní agendu, financování a pravidla působení v zemi, jež byly původcem zbytečných rozepří s místními obyvateli.¹¹³ Bushova administrativa měla k dispozici Federální systém na sběr dat o nákupech zboží a služeb od dodavatelů (FPDS). Ten byl mnohdy nespolehlivý a nedetailní. Pro zlepšení přehledu o PMCs byl v roce 2007 spuštěn nový systém – SPOT, vytvořen za účelem evidování údajů o působících zaměstnancích PMCs. Ani ten se však nevyhnul ostré kritice kvůli nekvalitní propracovanosti.

¹⁰⁸ Jedná se o opancéřované, výbuchu vzdorné betonové stěny ve tvaru písmene T. Užívají se k izolaci budov či oblastí, které obsahují vysoce hořlavé a výbušné materiály nebo na ochranu budov a oblastí, kde hrozí vysoké poškození z důvodu silné exploze. BLAST WALL [online]. 2003 [cit. 12. 5. 2012].

Dostupné z: <http://encyclopedia2.thefreedictionary.com/Bremer+wall>

¹⁰⁹ Red Zone je označení pro oblast mimo vysoce střeženou Green zone. Jedná se o nebezpečnou oblast, jejíž označení vzniklo v období okupace Iráku v roce 2003.

¹¹⁰ Green Zone [online]. [cit. 10. 5. 2012]. Dostupné z:

<http://www.globalsecurity.org/military/world/iraq/baghdad-green-zone.html>

¹¹¹ OWLES, Eric. *Answers about Baghdad's Red zone* [online]. 2008 [cit. 14. 5. 2012]. Dostupné z:

<http://atwar.blogs.nytimes.com/2008/03/03/answers-about-baghdads-red-zone/#more-38>

¹¹² BUREŠ, Oldřich. *Soukromé vojenské společnosti: staronoví aktéři mezinárodní bezpečnosti*. s. 100

¹¹³ BUREŠ, Oldřich. *Komparace využití služeb SVS administrativami George W. Bushe a Baracka Obamy* [online]. Nedvědká, 2011 [cit. 14.5. 2012]. Dostupné z:

<http://www.defenceandstrategy.eu/redakce/tisk.php?lanG=cs&xsekce=57964&clanek=58251&%20:>

PMCs se během krátké doby staly nepostradatelným aktérem v protipovstaleckém úsilí v Iráku. Bohužel tak, jak se proslavily úspěchy v plnění svých úkolů, stejně tak se staly nezapomenutelnými v otázce kontroverzních incidentů, jež mnohdy mnohonásobně překryly jejich veškeré dosavadní pozitivní ohlasy. Vina však neleží jen na vedení samotných PMCs. Velkou míru zodpovědnosti za řadu incidentů nesou chybná rozhodnutí nejvyšších představitelů vlády, v tomto případě se jednalo o CPA a orgány zajišťující najímání PMCs.

Těsně před tím, než Paul Bremer, odešel z čela CPA, vydal nařízení číslo 17¹¹⁴, poskytující zaměstnancům PMCs a dalšímu personálu¹¹⁵ v Iráku částečnou právní imunitu a vyňatí z trestní stíhatelnosti¹¹⁶ a občansko-právní odpovědnosti iráckým právem.¹¹⁷ V samotném textu nařízení je uvedeno: „Na kontraktory se nebudou vztahovat irácké zákony a předpisy v záležitostech týkajících se podmínek jejich smluv, včetně licencí a evidence zaměstnanců, podniků a korporací. Bez ohledu na jakékoli ustanovení této vyhlášky, musí PMCs a jejich zaměstnanci působící v Iráku dodržovat veškerá nařízení, předpisy a memoranda CPA upravující existenci a činnosti PMCs v Iráku. Registrace a licence na zbraně nevyjímaje.“¹¹⁸ Z toho vyplývá, že zaměstnanci PMCs byli v Iráku prakticky trestně nepostihnutelní¹¹⁹ a USA se dostaly do rozporu se zásadami, jež stanovily v období druhé světové války pro stíhání

¹¹⁴ CPA. *Order number 17* [online]. 2004. [cit. 14. 5. 2012]. Dostupné z: http://www.iraqcoalition.org/regulations/20040627_CPAORD_17_Status_of_Coalition_Rev_with_Annex_A.pdf

¹¹⁵ Vyhlášce CPA číslo 17 podléhají zaměstnanci mezinárodních sil, CPA, kontraktoři, zaměstnanci PMCs, pracovníci zahraničních misí, mezinárodní konzultanti a irácká prozatímní vláda. Více na CPA. *Order number 17* [online]. 2004. [cit. 14. 5. 2012]. Dostupné z: http://www.iraqcoalition.org/regulations/20040627_CPAORD_17_Status_of_Coalition_Rev_with_Annex_A.pdf s. 4.

¹¹⁶ BELEN, Christopher D. *Reining in Rambo: Prosecuting Crimes Committed by American Military Contractors in Iraq*. s. 189

¹¹⁷ BELEN, Christopher D. *Reining in Rambo: Prosecuting Crimes Committed by American Military Contractors in Iraq*. s. 191

¹¹⁸ CPA. *Order number 17* [online]. 2004. [cit. 14. 5. 2012]. Dostupné z: http://www.iraqcoalition.org/regulations/20040627_CPAORD_17_Status_of_Coalition_Rev_with_Annex_A.pdf

¹¹⁹ BELEN, Christopher D. *Reining in Rambo: Prosecuting Crimes Committed by American Military Contractors in Iraq*. s. 195

německých nacistů za jejich trestné činy v rámci Norimberského procesu.¹²⁰ Tedy zásadu o rovnosti a podřízenosti všech lidí zákonům, čili nést odpovědnost za činy, které konáme bez výjimky.¹²¹

Až události jako skandální odhalení porušování lidských práv, mučení a zneužívání ve vězení Abu Graib v Bagdadu a mnoho dalších, odhalily v USA obrovské trhliny v oblasti prostředků pro nastolení trestní odpovědnosti zaměstnanců PMCs působících v zahraničí.¹²²

Jednu z možností představoval Jednotný vojenský zákoník (UCMJ), jemuž podléhal veškerý vojenský personál na světě¹²³, ale zaměstnanci PMCs a další, jež armádu pouze „doprovází“, se do této skupiny zařadili až v roce 2007¹²⁴. Snahy o postih soukromých vojenských zaměstnanců se vyskytly již dříve, ale trestní stíhání byla úspěšná jen zřídka.

Další řešení měl přinést zákon z roku 2000, MEJA, který stanovil všechny PMCs, najaté americkým ministerstvem obrany, subjektem amerického práva.¹²⁵ Avšak ty PMCs, jež spolupracovaly s jinou z vládních federálních agentur (například uzavřely kontrakt s ministerstvem zahraničních věcí)¹²⁶, dále užívaly výhod imunity dle amerických zákonů.¹²⁷

¹²⁰ HOPKINS, Erin T. *From Nuremberg to Baghdad: How the principles of Nuremberg, created by the United States, Have been turned on their creator*. s. 680

¹²¹ HOPKINS, Erin T. *From Nuremberg to Baghdad: How the principles of Nuremberg, created by the United States, Have been turned on their creator*. s. 694

¹²² BUREŠ, Oldřich. *Komparace využití služeb SVS administrativami George W. Bushe a Baracka Obamy* [online]. Nedvědicá, 2011 [cit. 14. 5. 2012]. Dostupné z: <http://www.defenceandstrategy.eu/redakce/tisk.php?lanG=cs&xsekce=57964&clanek=58251&%20:>

¹²³ US. Uniform Code of Military Justice- UCMJ. [cit. 14. 5. 2012]. Dostupné z: <http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/ucmj.htm>

¹²⁴ SINGER, Peter. *Frequently asked questions on the UCMJ chase and its applicability to private military contractors* [online]. 2007. [cit. 15. 5. 2012] Dostupné z: <http://www.brookings.edu/research/opinions/2007/01/12defenseindustry-singer>

¹²⁵ HOPKINS, Erin T. *From Nuremberg to Baghdad: How the principles of Nuremberg, created by the United States, Have been turned on their creator*. s. 694

¹²⁶ ISENBERG, David. *Contractors and the Civilian Extraterritorial Jurisdiction Act* [online]. 2010. [cit. 15. 5. 2012] Dostupné z: http://www.huffingtonpost.com/david-isenberg/contractors-and-the-civil_b_446298.html

¹²⁷ HOPKINS, Erin T. *From Nuremberg to Baghdad: How the principles of Nuremberg, created by the United States, Have been turned on their creator*. s. 695

V roce 2007 Sněmovna reprezentantů rozhodla, že se MEJA bude vztahovat i na příslušníky jiných států než USA, což byl pravděpodobně další důsledek incidentů zaměstnanců společnosti Blackwater v Iráku. Zákon MEJA však v praxi nebyl za prezidenta Bushe příliš efektivně využit. Až řada skandálních incidentů společnosti Blackwater přispěla k omezení rozsahu právní imunity zaměstnanců PMCs působících v Iráku. Irácká vláda došla k jednoznačnému požadavku, aby i pro zaměstnance PMCs platily irácké zákony.¹²⁸ Proto se od 1. 1. 2009 soudní příslušnost v Iráku řídí americko-iráckou Dohodou o stažení, tzv. SOFA¹²⁹.

4.3 PMCs a administrativa Baracka Obamy

Barack Obama vstoupil do prezidentského úřadu s jasnou představou odlišit se od svého předchůdce prezidenta George W. Bushe. V USA však nedošlo k žádným patrnějším změnám, protože Obama již v předvolební kampani odmítl zastavit využívání PMCs a podepsat zákony, které by omezily či zakazovaly najímání PMCs do vojenských operací.¹³⁰ Na rozdíl od Bushe, který preferoval najímání zaměstnanců PMCs na úkor armády, se Obama snaží využívat služeb PMCs jen okrajově. Již v počátcích zmiňoval důraz na razantní stažení zaměstnanců PMCs z Iráku, ale jejich počet se částečně snížil až

¹²⁸ BUREŠ, Oldřich. *Komparace využití služeb SVS administrativami George W. Bushe a Baracka Obamy* [online]. Nedvědicá, 2011 [cit. 14. 5. 2012]. Dostupné z:

<http://www.defenceandstrategy.eu/redakce/tisk.php?lanG=cs&xsekce=57964&clanek=58251&%20>

¹²⁹ Americko irácká dohoda SOFA z angl. Originálu: "Agreement Between the United States of America and the Republic of Iraq On the Withdrawal of United States Forces from Iraq and the Organization of Their Activities during Their Temporary Presence in Iraq" ("Dohoda mezi USA a Irákem o stažení ozbrojených sil USA z Iráku a organizaci jejich činností během jejich dočasné přítomnosti v Iráku") vice na SOFA [online]. [cit. 15. 5. 2012] Dostupné z:

<http://www.globalsecurity.org/military/library/policy/dod/iraq-sofa.htm>

¹³⁰ BUREŠ, Oldřich. *Soukromé vojenské společnosti: staronoví aktéři mezinárodní bezpečnost*. s. 103

s konečným ukončením vojenských operací a odchodem veškerého amerického personálu 18. 12. 2011.¹³¹

Obama realizoval velké úspory výdajů v rámci rozpočtu na obranu, které byly patrné u operace v Iráku od roku 2009.¹³² Tato opatření se dotkla národní armády i samotných PMCs.

Důležitým bodem je otázka regulace PMCs. Již v období senátorského působení inicioval několik návrhů zákonu, které by přinutily PMCs ke zvýšení odpovědnosti. V roce 2007 prezentoval Zákon o transparentnosti a odpovědnosti v armádě a bezpečnosti¹³³, který zaručil, že zákon MEJA se bude vztahovat na veškerý armádní personál¹³⁴. V průběhu jeho vlády taktéž došlo k podepsání výše uvedené dohody SOFA, díky níž se problém trestní stíhatelnosti a odpovědnosti částečně vyřešil.

Modernizací prošel i způsob kontrolování a dohledu nad PMCs. Obama revitalizoval nepřehledný systém SPOT a zveřejněním kontraktu s PMCs zprůhlednil jejich spolupráci. Vedle technických inovací nezapomněl na lidský faktor a navýšil počty úředníků zodpovědných za kontrolování kontraktů a PMCs.¹³⁵

Bohužel i přes veškeré snahy se stále objevuje množství nedostatků, které bude třeba odstranit. Obama již od začátku svého působení v senátu podporoval cíl stažení veškerých PMCs, což však není jednoduché, pokud je na jejich službách závislé fungování samotné armády. Příkladem lze uvést bývalou PMC Blackwater. Původním plánem

¹³¹ BUREŠ, Oldřich. *Komparace využití služeb SVS administrativami George W. Bushe a Baracka Obamy* [online]. Nedvědicá, 2011 [cit. 14. 5. 2012]. Dostupné z:

<http://www.defenceandstrategy.eu/redakce/tisk.php?lanG=cs&xsekce=57964&clanek=58251&%20>

¹³² Ibid.

¹³³ US. Transparency and Accountability in Military and Security Contracting Act of 2007 [online]. 2007 [cit. 20. 5. 2012] Dostupné z: <http://dpc.senate.gov/hearings/hearing40/billsummary.pdf>

¹³⁴ BUREŠ, Oldřich. *Soukromé vojenské společnosti: staronoví aktéři mezinárodní bezpečnost*. s. 103

¹³⁵ BUREŠ, Oldřich. *Komparace využití služeb SVS administrativami George W. Bushe a Baracka Obamy* [online]. Nedvědicá, 2011 [cit. 14. 5. 2012]. Dostupné z:

<http://www.defenceandstrategy.eu/redakce/tisk.php?lanG=cs&xsekce=57964&clanek=58251&%20>

bylo ukončení veškerých kontraktů nejpozději do roku 2009, ale z důvodu vysoké závislosti na službách této společnosti, i přes veškeré incidenty, jež v Iráku způsobili její zaměstnanci, byla americká vláda nucena využívat jejích služeb nadále. Oficiálně se udává, že ještě v únoru 2010 v Iráku působilo přibližně 250 zaměstnanců této společnosti.¹³⁶ Z neoficiálních zdrojů vyplývá, že i po odchodu americké armády z Iráku, společnost Blackwater zde setrvává a zajišťuje ochranu diplomatického personálu v Bagdadu.¹³⁷

---

¹³⁶ BUREŠ, Oldřich. *Soukromé vojenské společnosti: staronoví aktéři mezinárodní bezpečnost*. s. 103-104

¹³⁷ MERCIER, Gilbert. Iraq War: US Troops are out, but Blackwater and Halliburton Will Stay [online]. 2011. [cit. 20. 5. 2012] Dostupné z: <http://newsjunkiepost.com/2011/12/18/iraq-war-us-troops-are-out-but-blackwater-and-halliburton-will-stay/>

5 PMC BLACKWATER

Společnost Blackwater se za několik let své existence stala fenoménem 21. století v oblasti privatizované bezpečnosti. Díky konexím, jež zdědil její spoluzakladatel Eric Prince po svém otci Edgaru Princei, netrvalo dlouho a získala si své jisté místo v žebříčku nejčastěji najímaných soukromých společností v USA. Společnost se proslavila rozsáhlým působením ve vojenských operacích vedených americkou armádou, ale i řadou incidentů v Iráku, které rozpoutaly mnoho diskusí kritizujících aktivitu PMCs. To vše mělo za následek negativní vnímání PMCs nejen americkou veřejností.¹³⁸

5.1 Počátky PMC Blackwater

Eric Prince byl původně zaměstnán jako důstojník zvláštních jednotek amerického námořnictva Navy Seals. Zúčastnil se několika nasazení v Bosně, Haiti a Blízkém východě. Po otcově smrti v roce 1995 ukončil kariéru a aktivně se chopil řízení rodinné firmy Prince Manufacturing CO. Necelý rok po otcově smrti se rodina shodla na prodeji společnosti a získala 1.35 miliardy USD, které následně Eric investoval do mnohem výnosnějšího způsobu podnikání.¹³⁹ Společně s kolegou z Navy Seals, Alem Clarkem, založili v roce 1997 společnost Blackwater. Název vychází ze zbarvení vod, které se nachází v oblasti bažinatých pozemků v Moyocku v Severní Karolíně, kde Prince odkoupil 24 km² pro vybudování vojenského výcvikového centra- Blackwater.¹⁴⁰

V prvních třech letech své existence byla společnost nezisková. Mezi roky 1998 a 2000 Prince zaměstnával ve výcvikovém oddělení pouze šest lidí. Často doplácel ze svých vlastních kapes, aby uhradil základní

¹³⁸ BUREŠ, Oldřich. *Soukromé vojenské společnosti: staronoví aktéři mezinárodní bezpečnost*. s. 111

¹³⁹ SCAHILL, Jeremy. *Blackwater: The rise of the world's most powerful mercenary army*. s. 74-78

¹⁴⁰ SCAHILL, Jeremy. *Blackwater: The rise of the world's most powerful mercenary army*. s. 97

platby a nemusel vyhlásit bankrot.¹⁴¹ S odstupem času společnost začala sklízet první plody úspěchu. Americká armáda byla redukována již řadu let, čímž se otevřela cesta pro společnosti jako Blackwater, jež vyplnily mezeru po zrušených výcvikových institutech. Od konce roku 1998 se společnost stala neocenitelnou pro soukromé i vládní zákazníky v oblasti nácviku používání nejrůznějších typů zbraní od pistolí po samopaly. Služeb této PMC využívali i policisté z Kanady a blízkého okolí.

Zvrat nastal v roce 2000, kdy došlo v Adenském přístavu v Jemenu k útoku teroristické organizace Al-Kajda na torpédoborec amerického námořnictva, U.S.S. Cole. O život zde přišlo 17 námořníků a dalších 47 jich bylo zraněno.¹⁴² Americké námořnictvo si uvědomilo nedostatky ve svých postupech a Blackwateru nabídlo smlouvu na výcvik 30 000 studentů, jež společnosti vynesla 35,7 milionu USD.¹⁴³ Po této události se vedení společnosti rozhodlo upravit podmínky přijímání zakázek a zaměřilo se hlavně na federální kontrakty.¹⁴⁴ Ve stejné době Blackwater podepsal svou první smlouvu s nezávislou vládní agenturou GSA¹⁴⁵, která sestavila vládou schválený seznam služeb, které by Blackwater mohl nabízet v rámci federálních kontraktů.¹⁴⁶

Díky vlivnému postavení rodiny Erica Prince v neokonzervativních kruzích nebylo se složité dostat do povědomí tehdejšího amerického prezidenta George W. Bushe, u něhož získal i půlroční stáž.¹⁴⁷ Po 11. září 2001 nebylo pochyb, že se PMC Blackwater stane hlavní oporou

---

¹⁴¹ PELTON, Robert Y. *Licensed to Kill: Hired guns in the war on Terror*. s. 39- 41

¹⁴² USS Cole [online]. [cit. 24. 5. 2012]. Dostupné z:

http://www.globalsecurity.org/security/profiles/uss_cole_bombing.htm

¹⁴³ SCAHILL, Jeremy. *Blackwater: The rise of the world's most powerful mercenary army*. s. 105

¹⁴⁴ MLINARCIK, J. T. *Private Military contractors & Justice: A look at the industry, Blackwater, & The Fallujah incident*. s. 135

¹⁴⁵ GSA: General Services Administrations [online]. [cit. 24. 5. 2012] Dostupné z:

<http://www.gsa.gov/portal/category/100000>

¹⁴⁶ SCAHILL, Jeremy. *Blackwater: The rise of the world's most powerful mercenary army*. s. 101

¹⁴⁷ SCAHILL, Jeremy. *Blackwater: The rise of the world's most powerful mercenary army*. s. 76

americké armády ve „válce proti terorismu“^{148, 149}. Z těchto důvodů vytvořil Prince dalších devět dceřiných společností. S jednou z nich, s Blackwater Security Consulting, v roce 2002 uzavřela agentura CIA několik smluv v hodnotě 5,4 milionů USD. Bohužel obsahy těchto smluv jsou stále tajné. Spekuluje se, že v rámci těchto smluv měli zaměstnanci Blackwateru provádět cílené útoky na čelní představitele Al-Kajdy. To však nikdy nebylo potvrzené.¹⁵⁰ Z důvodu utajení většiny kontraktů se CIA a ostatními vládními organizacemi, je těžké určit výšku výdělků společnosti, který jí celkově připadl. Jak uvedl společník Prince, Jamie Smith, jednalo se o nejdůležitější období nárůstu kapitálu společnosti a jejím hlavním zákazníkem bylo americké Ministerstvo zahraničních věcí. Pro Prince již Blackwater nebyl pouze společností, avšak nepostradatelným partnerem Ministerstva obrany a dalších vládních agentur, který je kdykoliv schopný na požádání poskytnout nouzové kapacity, odbornou pomoc, bezpečnostní a provozní služby v různých oblastech.¹⁵¹

Od chvíle, kdy George W. Bush odstartoval americkou invazi a spustil válku proti terorismu v Iráku, započala zlatá éra soukromé vojenské bezpečnosti. PMC Blackwater představovala komplexní profesionální PMC pro vymáhání práva, zajišťování bezpečnosti, peace-keepingových a stabilizačních operací s celosvětovou působností. Stávající zákazníci tvořily státní a federální orgány činné v trestním řízení, Ministerstvo obrany, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo pro vnitřní bezpečnost a další federální agentury, nadnárodní korporace, nevládní organizace a v neposlední řadě spřátelené státy.¹⁵² Společnost se specializovala na základní a pokročilé vymáhání práva, vojenský a QRF

¹⁴⁸ Válka proti terorismu z angl. War on terror. Jedná se o způsob boje americké vlády proti terorismu, jehož hlavním katalyzátorem byly teroristické útoky v září 2001. Více na: War on Terror [online]. [cit. 27. 5. 2012]. Dostupné z: <http://www.globalsecurity.org/military/library/news/2006/01/mil-060111-usia01.htm>

¹⁴⁹ BUREŠ, Oldřich. *Soukromé vojenské společnosti: staronoví aktéři mezinárodní bezpečnost*. s. 111

¹⁵⁰ BUREŠ, Oldřich. *Soukromé vojenské společnosti: staronoví aktéři mezinárodní bezpečnost*. s. 112

¹⁵¹ SCAHILL, Jeremy. *Blackwater: The rise of the world's most powerful mercenary army*. s. 110

¹⁵² BLACKWATER USA, Company profile [online]. 2005. [cit. 27.5. 2012]. Dostupné z http://www.touchbriefings.com/pdf/1736/Blackwater_tech.pdf

výcvik¹⁵³, boj proti terorismu, návrhy a výroba vojenského zařízení, dále humanitární a stabilizační operace, programy na transformaci armády, operace zajišťující bezpečnost vysoce ohrožených osob (velvyslanců, generálů apod.), vyhodnocování hrozeb a ochrana majetku vysoké hodnoty (konstrukce, petrochemické zařízení, přístavy a kotviště, letiště, vojenská zařízení, nemocnice a zařízení pro řešení mimořádných situací), letecké operace, logistické programy a operace na obranu vnitřní bezpečnosti.¹⁵⁴

Po úspěšné invazi v Iráku v roce 2003 a svržení Saddáma Husajna byla v Iráku vytvořena Prozatímní koaliční správa Iráku CPA, do jejíhož čela byl v dubnu téhož roku dosazen Lewis Paul Bremer III. V té době byly služby Blackwateru velmi žádané. Společnost uzavřela s Ministerstvem zahraničních věcí kontrakt ve výši 27,7 milionu USD. Hlavní náplní byla Bremerova osobní ochrana v Iráku.¹⁵⁵ Společně se zajišťováním bezpečnosti pro amerického ambasadora Johna Negropontea¹⁵⁶ a další diplomatický personál v Bagdadu, se tyto dva kontrakty staly počátkem rozsáhlé, ale relativně krátce trvající působnosti Blackwateru v Iráku.¹⁵⁷

5.2 Události, jež změnilly historii PMCs- HI. Role BLACKWATER

Během prezidentského mandátu G. W. Bushe došlo v Iráku k největšímu počtu incidentů vojenského personálu. Abu- Graibský skandál nebyl jedinou tragickou událostí, která Irák potkala. PMC

¹⁵³ QRF z angl. Quick reaction force training. Jedna se o jednotky, jež jsou nuceny odpovedet na utok ve velmi kratkem casovem useku. Vice viz: QRF[online]. [cit. 27. 5. 2012]. Dostupné z:

<http://www.globalsecurity.org/military/agency/army/qrf.htm>

¹⁵⁴ BLACKWATER USA, Company profile [online]. 2005. [cit. 27.5. 2012]. Dostupné z

http://www.touchbriefings.com/pdf/1736/Blackwater_tech.pdf

¹⁵⁵ DITTENBER, Michael J. *Blackwater and beyond: Can potential Plaintiffs sue private security companies for due process violations via exceptions to the state action doctrine, including through section 1983 actions?* s. 633

¹⁵⁶ MLINARCIK, J. T. *Private Military contractors & Justice: A look at the industry, Blackwater, & The Fallujah incident.* s.136

¹⁵⁷ SCAHILL, Jeremy. *Blackwater: The rise of the world's most powerful mercenary army.* s. 111

Blackwater se proslavila skvělým plněním zadaných kontraktů, který z ní vytvořily jasného průkopníka v oboru, ale i nesčitelným zneužíváním svého postavení, daného imunitou dle nařízení CPA číslo 17. Vedle neuvážlivého porušování předpisů si Blackwater zkazil svou reputaci najímáním nezkušených a nedostatečně vybavených kontraktorů do příliš nebezpečných oblastí, kde v případě hrozby nebylo pomoci. Incidenty ve Fallúdži v roce 2004 a v Bagdadu v roce 2007 jasně poukázaly na kritické mezery v oblasti privatizované bezpečnosti. Pro Blackwater to znamenalo mezinárodní skandál, jež navždy změnil průběh okupace a vznítil nevraživost Iráčanů vůči veškeré americké angažovanosti.¹⁵⁸

5.2.1. Incident ve městě Fallúdži v roce 2004

Obléhání města Fallúdži započalo necelý měsíc po příchodu americké invaze do Iráku v roce 2003. Obyvatelé města byli převážně sunnitskými muslimy a americkým jednotkám nekladli žádný odpor. Znamky rabování či jiné negativní důsledky invaze byli minimalní. Do čela města byl místními kmenovými vůdci vybrán proamerický Tahá Bidaiwí Hamid.¹⁵⁹ V podvečer 28. dubna 2003 se vzepřely stovky obyvatel zákazu o vycházení a postupovaly městem až k základně amerických vojáků, která byla umístěna v sídle strany Baas, aby protestovali vůči přítomnosti jednotek CPA v místní škole. CPA vyslala antikonfliktní týmy, aby dav rozehnaly, ale bohužel neuspěly. Podle místních obyvatel v tomto okamžiku americká armáda zareagovala palbou do neozbrojeného davu.¹⁶⁰ Vojáci se hájili snahou o sebeobranu z důvodu prvotního výstřelu z davu. Údajně bylo zabito 17 a zraněno více než 70 protestantů, zatímco vojáci neutrpěli žádné ztráty.¹⁶¹ Ani necelý rok poté nebyly irácká policie a sbor irácké civilní obrany schopní ve městě nastolit klid a

¹⁵⁸ SCAHILL, Jeremy. *Blackwater: The rise of the world's most powerful mercenary army.* s. 111

¹⁵⁹ Fallujah killings of April 2003 [online]. [cit. 1. 6. 2012]. Dostupné z:

<http://www.answers.com/topic/fallujah-killings-of-april-2003>

¹⁶⁰ Remember Fallujah [online]. 2005 [cit. 1. 6. 2012]. Dostupné z:

<http://www.rememberfallujah.org/voicesUKrememberfallujahscreen.pdf>

¹⁶¹ SCAHILL, Jeremy. *Blackwater: The rise of the world's most powerful mercenary army.* s. 120

pořádek. Nespokojení občané opakovaně zahájili útoky na policejní stanice a o život přišlo kolem 20 zaměstnanců.¹⁶²

12. března 2004 podepsala Blackwater kontrakt na ochranu evropské společnosti zajišťující stravování amerických vojáků v Iráku, ESS. Kontrakt byl sepsán ve spolupráci s firmou Regency Hotel & Hospital Co., protože dle kuvajtského práva, zahraniční společnosti zde nemohou vystupovat samostatně. Pravidla smlouvy stanovila, že z důvodu vysoké míry nebezpečí, se bezpečnostní týmy musí skládat z minimálně šesti osob. Již v počátku mise došlo k porušení pravidel daných smlouvou i bezpečnostním protokolem Blackwateru. Neuplné personální obsazení a nedostatečné opancéřování užitých vozidel vytvořily minimální šanci pro přežití v případě „point blank“¹⁶³ útoku. 31. března v roce 2004 došlo k přepadení vozidel společnosti Blackwater. Všichni čtyři zaměstnanci společnosti, Wesley Batalona, Scott Helvenson, Michael Teague a Jerry Zovko byli přepadeni a následně zavražděni.¹⁶⁴ Útočníci pověsili jejich těla spálená a zohavená na most přes místní řeku Eufrat.¹⁶⁵ Celá událost byla zdokumentována a během dne tato zpráva zasáhla celý svět.¹⁶⁶

Zaměstnanci Blackwateru měli šanci na přežití, a to v podobě americké námořní pěchoty Marines. Problém byl v tom, že tato mise byla tajná a nikdo nehlásil pohyb týmu po Fallúdži. I přes to, že zaměstnanci Blackwateru byli ozbrojení, neměli leteckou podporu, rychlé posily ani adekvátní zprávy o situaci ve městě.¹⁶⁷ V květnu 2004 vytvořila námořní pěchota seznam 25 podezřelých a doporučila irácké policii a místním

¹⁶² <http://www.answers.com/topic/fallujah-during-the-iraq-war>

¹⁶³ Point blank útok je označení pro útok z bezprostřední blízkosti.

¹⁶⁴ MLINARCIK, J. T. *Private Military contractors & Justice: A look at the industry, Blackwater, & The Fallujah incident*. s. 136

¹⁶⁵ DITTENBER, Michael J. *Blackwater and beyond: Can potential Plaintiffs sue private security companies for due process violations via exceptions to the state action doctrine, including through section 1983 actions?* s. 633

¹⁶⁶ <http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/warriors/contractors/highrisk.html>

¹⁶⁷ MLINARCIK, J. T. *Private Military contractors & Justice: A look at the industry, Blackwater, & The Fallujah incident*. s. 137

bezpečnostním sborům, aby je zadržely. K tomu nedošlo a neobjevil se žádný významný pokrok při hledání vrahů.¹⁶⁸ Tato událost silně zasáhla širokou veřejnost a změnila úhel pohledu na válku v Iráku.

Americký Výbor pro dohled a reformy zahájil vyšetřování incidentu, jež prokázalo, že zaměstnanci PMC Blackwater nejsou správně vycvičení a dostatečně zabezpečeni.¹⁶⁹ Celý incident vzbudil řadu obav z nedostatečné regulace a odpovědnosti PMCs. Pozůstalé rodiny zavražděných mužů v roce 2005 žalovaly PMC Blackwater, která byla následně obviněna z úmyslného a vědomého vyslání do mise, na kterou nebyli dostatečně vybavení a připravení. Soudní pře se bohužel nedaří ukončit. Není jasné, kdo je za incident zodpovědný. Blackwater podepsal kontrakt o spolupráci s firmou ESS, která odmítá sdělit, kdo si ji najal. Reakcí velení Blackwateru bylo odvolání se a žaloba rodin zavražděných o 10 milionů USD za porušení smlouvy, ve které je stanoveno, že pozůstalí nebudou společnost žalovat. Blackwateru se podařilo zvítězit a rodiny byly přinuceny k arbitráži.¹⁷⁰

5.2.2. Bloody Sunday, aneb víkendový masakr v Bagdadu

Mnohem kontroverznější a pro budoucnost firmy důležitější incident nastal v Bagdadu v roce 2007. Společnost Blackwater tehdy spolupracovala s americkým Ministerstvem zahraničních věcí v rámci kontraktu zajišťující služby osobní ochrany. Jednalo se o jeden ze

¹⁶⁸ MLINARCIK, J. T. *Private Military contractors & Justice: A look at the industry, Blackwater, & The Fallujah incident*. s. 138

¹⁶⁹ DITTENBER, Michael J. *Blackwater and beyond: Can potential Plaintiffs sue private security companies for due process violations via exceptions to the state action doctrine, including through section 1983 actions?* s. 633

¹⁷⁰ DOYLE, Leonard. Families of mercenaries killed in Fallujah sue US security firm [online]. 2007 [cit. 1. 6. 2012]. Dostupné z: <http://www.independent.co.uk/news/world/americas/families-of-mercenaries-killed-in-fallujah-sue-us-security-firm-452714.html>

souboru kontraktů WPPS II.¹⁷¹ Samotná PMC Blackwater si během roku přišla na necelých 473 milionů USD.¹⁷²

16. září 2007 vjel těžce ozbrojený konvoj společnosti Blackwater do čtvrti Mansour ve městě Bagdad. Konvoj byl utvořen ze čtyř jihoafrických vozidel MAMBA, vyzbrojených kulometry, připevněných na střeše.¹⁷³ Postupně se přibližovali k Nisurskému náměstí, kde se již irácká policie připravila na zastavení provozu, aby konvoj mohl projet a nedošlo ke zranění civilistů. První z aut konvoje však nečekaně změnilo směr a vjelo do jednosměrné silnice. Následně jeden z pasažérů automobilu přešel ke kulometu a začal bez rozmyšlení pálit do neozbrojených civilistů, jež se pohybovali po náměstí.¹⁷⁴ Přítomní iráckí policisté vypověděli, že se konvoj snažili zastavit, avšak bezohledná a chaotická palba nepřestávala a vyústila v úmrtí 17¹⁷⁵ a zranění 24 iráckých civilistů.¹⁷⁶ Blackwater se později obhajoval tím, že pouze zahájil střelbu na automobil, který jel ve směru konvoje a neustále zrychloval. Tento fakt byl později vyvrácen řadou svědků i důkazných materiálů, které prokázaly pochybení a porušení pravomoci zaměstnanců PMC Blackwater.¹⁷⁷ Během následujícího dne vypukl největší diplomaticky konflikt mezi USA a dočasnou vládou CPA v Iráku.¹⁷⁸ Irácký ministr vnitra okamžitě reagoval zrušením licence a vyhoštěním Blackwateru ze země. Irácký předseda vlády Nurí Al-Malikí označil jednání společnosti za trestné.¹⁷⁹ Společnost však zemi neopustila, čímž jen zdůraznila

---

¹⁷¹ BELEN, Christopher D. *Reining in Rambo: Prosecuting Crimes Committed by American Military Contractors in Iraq*. s. 173

¹⁷² BELEN, Christopher D. *Reining in Rambo: Prosecuting Crimes Committed by American Military Contractors in Iraq*. s. 174

¹⁷³ SCAHILL, Jeremy. *Blackwater: The rise of the world's most powerful mercenary army*. s. 3

¹⁷⁴ SCAHILL, Jeremy. *Blackwater: The rise of the world's most powerful mercenary army*. s. 4

¹⁷⁵ BELEN, Christopher D. *Reining in Rambo: Prosecuting Crimes Committed by American Military Contractors in Iraq*. s. 172

¹⁷⁶ DITTENBER, Michael J. *Blackwater and beyond: Can potential Plaintiffs sue private security companies for due process violations via exceptions to the state action doctrine, including through section 1983 actions?* s. 634

¹⁷⁷ SCAHILL, Jeremy. *Blackwater: The rise of the world's most powerful mercenary army*. s. 5

¹⁷⁸ SCAHILL, Jeremy. *Blackwater: The rise of the world's most powerful mercenary army*. s. 9

¹⁷⁹ SCAHILL, Jeremy. *Blackwater: The rise of the world's most powerful mercenary army*. s. 9

naprosté minimum irácké suverenity.¹⁸⁰ Americký ministr zahraničních věcí, z důvodu incidentu, odstoupil ze své pozice a generální ředitel společnosti Blackwater obdržel od Kongresového výboru předvolání do Washingtonu.¹⁸¹ Pozůstalí po mrtvých podali skrze Centrum pro ústavní práva na společnost Blackwater žalobu. Společnost byla obviněna z porušování Zákona o přečinech cizinců, neoprávněného zabití a nedbalého najímání a dohledu na činnosti zaměstnanců společnosti.¹⁸² Petice kontraktorů PMC Blackwater byla následně stíhána v rámci zákona MEJA, ale neúspěšně. V roce 2008 americké Ministerstvo spravedlnosti obvinilo kontraktory ze zabití. Jeden z kontraktorů se pod příslibem imunity přiznal a popsal bezdůvodnou střelbu do civilistů bez prvotního ohrožení konvoje. Případ byl v lednu roku 2010 z důvodu poničených důkazů zamítnut.¹⁸³ Avšak dobré jméno společnost ztratila napořád.

5.3 Pád Blackwateru, den poté

Společnost se v únoru v roce 2009 nechala přejmenovat na Xe services LLC. Nadále setrvala v Iráku a novými kontrakty si přišla na více než 1 miliardu USD. Ve sdělení pro zaměstnance nový prezident společnosti Gary Jackson uvedl, že nový název odráží změny ve firmě. Hlavní snahou bylo vypořádání se s minulostí a nálepkou PMC z období okupovaného Iráku. Nově pojmenovaná společnost přijala od Ministerstva zahraničních věcí dohodu o vypořádání se. Xe zde souhlasí se zaplacením pokuty ve výši 42 milionů USD za 288 případů porušení

---

¹⁸⁰ SCAHILL, Jeremy. *Blackwater: The rise of the world's most powerful mercenary army.* s. 19

¹⁸¹ DITTENBER, Michael J. *Blackwater and beyond: Can potential Plaintiffs sue private security companies for due process violations via exceptions to the state action doctrine, including through section 1983 actions?* s. 634

¹⁸² DITTENBER, Michael J. *Blackwater and beyond: Can potential Plaintiffs sue private security companies for due process violations via exceptions to the state action doctrine, including through section 1983 actions?* s. 635

¹⁸³ COTTON, Sarah. *Hired Guns: Views about armed contractors in Operation Iraqi Freedom.* s. 16

zákona o kontrole vývozu zbraní mezi roky 2003 až 2009. Mezi další porušení zákona také patřil ilegální export zbraní do Afganistanu, neoprávněné obchodní styky s vládou Jižního Súdánu a poskytování nepovolených služeb v zahraničí.¹⁸⁴

Neutichající polemiky se kolem PMC Xe točily již od jejího založení. Postupně se okryla další odhalení. Bývalí zaměstnanci obvinili Prince z vražd a z přípravy vražd dalších zaměstnanců, jež se rozhodli mluvit o jeho údajné trestné činnosti. V místopřísežném přiznání bývalý zaměstnanec Blackwateru přiznal, že se Eric Prince a vysoce postavení manažeři společnosti podíleli na ilegálním pašování zbraní, praní špinavých peněz, daňových únicích, užívání drog a ničení důkazů. Dalším závažným obviněním bylo zneužívání mladistvých pro účely dětské prostituce. Zaměstnanci Blackwateru nutili mladé irácké dívky k orálnímu sexu uvnitř areálu Green zone v tzv. Blackwater Man Kempu. Za službu dívky obdržely 1 USD.¹⁸⁵ Pro velkou část obvinění však nebyl nalezen dostatek důkazů a tak, se případ uzavřel.

Ministerstvo zahraničních věci zakázalo spolupráci a nabídku kontraktů společnosti Xe, dokud v jejím čele bude stát Eric Prince. Z toho důvodu v roce 2010 Eric firmu prodal za přibližně 200 milionů USD.¹⁸⁶ Následně se s rodinou odstěhoval do Abú-Dhabí, kde založil novou PMC Reflex Responses. Xe se podařilo získat svou pozici a stala se největší ze tří hlavních PMCs spolupracujících s Ministerstvem zahraničních věcí. Společnosti však už nebyla obnovena licence pro působení v Iráku. Nová irácká vláda několikrát odmítla žádost o provozní licenci v lednu 2009, ale

---

¹⁸⁴ <http://www.contractormisconduct.org/index.cfm/1,73,222,html?CaseID=1431>

¹⁸⁵ SIZEMORE, Bill. Lawsuit now abuse Xe contractors of murder [online]. 2009 [cit. 10. 6. 2012] Dostupné z: <http://hamptonroads.com/2009/07/lawsuit-now-accuses-xe-contractors-murder-kidnapping>

¹⁸⁶ Sakthi Prasad. Security firm Xe Services to be sold: report [online]. 2010 [cit. 10. 6. 2012] Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/2010/12/17/us-xeservices-sale-idUSTRE6BG1DM20101217>

zaměstnanci na americké ambasádě zůstali dále.¹⁸⁷ V květnu v roce 2011 byl generálním ředitelem Xe zvolen Ted Wright. Wright najal nového šéfa pro styk s veřejností a nařídil mu vytvořit novou radu složenou z bývalých vládních úředníků. Nechyběl mezi nimi ani Jack Quinn, bývalý poradce prezidenta Clintona, který byl v červenci téhož roku zvolen nezávislým ředitelem společnosti Xe.¹⁸⁸

12. Prosince 2011 došlo k opakovanému přejmenování společnosti z Xe services LLC na ACADEMI. Ted Wright tento záměr vysvětluje jako způsob jak důrazně upozornit, že se společnost zaměřuje na důsledné dodržování právních předpisů a smluv. Jeho plán je setrvání v pozadí, protože v budoucnosti chce opět požádat o licenci pro provozování služeb zpět v Iráku.¹⁸⁹

---

¹⁸⁷ Xe Services LLC [online]. [cit. 10.6. 2012] Dostupné z:

http://knowmore.org/wiki/index.php?title=Blackwater_USA

¹⁸⁸ Jack Quinn to become independent director of Xe Services [online]. 2011. [cit. 15. 6. 2012]. Dostupné z: <http://www.businesswire.com/news/home/20110706005501/en/Jack-Quinn-Independent-Director-Xe-Services>

¹⁸⁹ HODGE, Nathan. Company once known as Blackwater ditches X efor yet another new name [online]. 2011 [cit. 15. 6. 2012]. Dostupné z: <http://online.wsj.com/article/SB10001424052970204319004577089021757803802.html>

6 IRÁK VČERA, IRÁK DNES

V posledních letech se americká armáda významně stáhla do ústraní. To však neměnilo fakt, že zde i nadále vykonávala důležitý stabilizační prvek. Barack Obama se zavázal, že do konce srpna 2010 bude tento počet snížen na 50 tisíc, s tím že tyto jednotky opustí Irák do konce roku 2011, jak bylo dohodnuto už za jeho předchůdce George Bushe. 18. Prosince 2011, Obama potvrdil odchod veškerého vojenského personálu z Iráku. V zemi však setrvala řada PMCs, které měly na starosti vládní kontrakty na osobní ochranu zaměstnanců ambasad. Stažení armády znamenalo konec války pro západní média, avšak válka uvnitř Iráku přetrvávala.¹⁹⁰

Irák se stal zemí, ve kterém přetrvává hrozba občanské války mezi Kurdy a Araby. Náboženské konflikty mezi sunnitskými a šíitskými muslimy nejsou ničím novým. S rostoucím napětím v zemi, budou mít média klíčovou roli v ovlivňování veřejného mínění a dalšího vlivu na rozvoj etnicko-sektářského násilí v Iráku, během nějž přišlo o život po roce 2003 zhruba 100-200 tisíc lidí.¹⁹¹

Dle amerických zdrojů byla invaze více než úspěšná. Uvádí, že k roku 2010 se počet bezpečnostních incidentů snížil o 83%, počet sebevražedných útoků o 92% a stejně klesl i počet úmrtí.¹⁹² Bohužel tyto zprávy nezohledňují lidský faktor a situaci uvnitř Iráku.

Podle Ondřeje Beránka dnes Irák stojí před několika výzvami. „První se týká konsolidace irácké národní identity založené na mnohem hlubší

¹⁹⁰ <http://thecitizen.co.tz/editorial-analysis/47-columnists/18241-iraq-crisis-raises-spectre-of-sectarian-strife.html>

¹⁹¹ AL-MARASHI, Ibrahim. The dynamics of Iraq's media: Ethno-Sectarian violence, political islam, public advocacy, and globalization. s. 96

¹⁹² CORDESMAN, Anthony H. The uncertain security situation in iraq- trends in violence, casualties, and Iraqi perceptions [online]. 2010 [cit. 15. 6. 2012] Dostupné z: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&ved=0CFoQFjAD&url=http%3A%2F%2Fcsis.org%2Ffiles%2Fpublication%2F100217_iraq_security_study.pdf&ei=qWzrT-q7EYXDswaZxJGMBg&usg=AFQjCNE7MdbOuArl7AwTtd18qLNhfSrsFw&sig2=iNRnEVG_SjjM3rgs5hMV6A

shodě mezi jednotlivými komunitami. Druhá spočívá v rozvoji iráckých ekonomických zdrojů a nápravě zničené sociální struktury. Třetí, nejkritičtější výzva se týká vládnutí (zejména skutečného prosazování demokracie a odstranění korupce). Poslední výzva spočívá v tom, jakým způsobem se Irák vypořádá se zahraničním vměšováním. Nejdůležitějším předpokladem k úspěšnému zdolání všech výzev bude klidnější vnější prostředí, které iráckým politickým i jiným elitám umožní soustředit se na domácí potíže. Druhým předpokladem je pak upřímná snaha těchto elit o společné překonání problémů. Právě naplnění těchto předpokladů lze ale v případě Iráku očekávat jen velmi stěží.¹⁹³

---

¹⁹³ BERÁNEK, Ondřej. Bezpečnostní a politická situace v Iráku po odchodu USA [online]. 2012 [cit. 24. 6. 2012]. Dostupné z: http://www.natoaktual.cz/bezpecnostni-a-politicka-situace-v-iraku-po-odchodu-usa-piv-/na_analyzy.aspx?c=A120109_093132_na_analyzy_m02

7 ZÁVĚR

Hlavní myšlenkou a cílem mé práce bylo přiblížit vývoj Iráku v období po svržení Saddáma Husajna americkou invazí, během níž došlo k masivnímu najímání soukromých bezpečnostních společností. Ty se v Iráku zasloužily o řadu incidentů, které poznamenaly hlavně místní obyvatelé a jejich názor na celý západní svět. Snažila jsem se přehledně popsat roli PMCs v období okupovaného Iráku s důrazem na působení společnosti Blackwater během dvou odlišných amerických prezidentských období.

S nástupem Saddáma Husajna započalo čtvrt století nekonečných projektů pro rozvoj země, ale i neustálých válek a konfliktů, které postupně zruinovaly veškerou infrastrukturu a státní instituce Iráku. Horšící se situace uvnitř země rozpoutala občanskou válku, která vedle množství nepravdivých a pravdivých důkazů o výskytu zbraní hromadného ničení vedla k americké invazi do Iráku. Po odstranění Saddáma z trůnu se vlády ujala dosazená Prozatímní koaliční správa CPA, jejímž cílem byla rekonstrukce Iráku do vyhovující podoby, která by odpovídala zemi s demokratickým uspořádáním. Jednalo se o složitý cíl, na který nebyla americká armáda dostatečně připravená. V tedy se nastartovalo období boomu PMCs, jež trvalo po celou dobu vlády CPA.

Soukromé bezpečnostní společnosti nejsou v mezinárodním prostředí novým aktérem. Společnost i samotní akademici se však neshodly na konkrétní charakteristice, terminologii ani typologii těchto společností. PMCs jsou jednoznačně pozitivním přínosem v oblasti zajišťování zvláštních operací, ale nedostatečné právní úpravy z nich vytvářejí nečekanou bombu, která v případě bývalé společnosti Blackwater bohužel explodovala. Přítomnost PMC vzbuzovala nelibost, která vyvrcholila v množství střetů mezi Iráčany a zaměstnanci Blackwateru.

S postupem času se společnost uklidnila, několikrát si změnila oficiální název i majitele.

Ani jeden z amerických prezidentů, George W. Bush či Barack Obama od najímání PMCs neupustily. Kladnou stránkou věci byly snahy o určitou regulaci jejich činností, eliminaci protiprávního chování a všeobecné snížení zapojování PMCs na minimum. I přes veškeré množství nedostatků, které společnosti pronásleduje, byl Obama nucen využívat jejich služeb nadále. Hlavním důvodem byla hluboká závislost a provázanost mezi národní armádou a PMCs.

S ukončením invaze v Iráku a stažením americké armády došlo automaticky ke snížení působení PMCs. To však nezměnilo fakt, že se v Iráku opět zvýšilo riziko propuknutí občanské války, které by zabránilo pouze upevnění vztahů mezi zneprátenými elitami a společné budování základů pro nový Irák

8 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

BAUMAN, R., RASOR, D. *Betraying our troops: The destructive results of privatizing war*. New York: PALGRAVE MACMILLAN, 2007. ISBN

BUREŠ, Oldřich. *Soukromé vojenské společnosti: staronoví aktéři mezinárodní bezpečnosti*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN: 9788073803506

BURGEROVÁ, Helena. *Privatizace bezpečnosti na příkladu firmy Vinnell Corporation*. Plzeň, 2007. Seminární práce. Západočeská univerzita v Plzni.

COTTON, Sarah. K., PETERSOHN, U. *Hired Guns: Views about armed contractors in Operation Iraqi Freedom*, Rand Corporation, 2010. ISBN

EICHLER, Jan. *Terorismus a války na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN: 978-80-246-1317-8

GAJDOŠ, Martin. *Privatizace války v Iráku*. Brno, 2008. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Jan Závěšický.

ISENBERG, David. *A Fistful of Contractors: The case for a pragmatic assessment of private military companies in Iraq*. US: British American Security Information Council, 2004. ISBN

ISENBERG, David. *Shadow force: Private security contractors in Iraq*. US: Praeger Security International, 2009. ISBN

KINSEY, Christopher. *Corporate Soldiers and International Security: The rise of private military companies*. Routledge, 2006. ISBN

NOVÁK, Martin. *Ropa a krev: Americko-Irácké války 1990-2003*. Praha: Epoque s.r.o., 2010. ISBN: 978-80-7425-069-9

ORTIZ, Carlos. *Private armed forces and global security*. US: Praeger Security International, 2010. ISBN:

PELTON, Robert Y. *Licensed to Kill: Hired Guns in the War on Terror*. New York: Three rivers press, 2007. ISBN: 978-1-4000-9782-1

RADĚJ, Tomáš. *Irácké povstání v letech 2003-2009*. Praha: Ústav mezinárodního vztahů, 2010. ISBN: 978-80-86506-91-3

SCAHILL, Jeremy. *Blackwater: The rise of the world's most powerful mercenary army*. New York: Nation Books, 2007. ISBN

Články:

AL- MARASHI, Ibrahim. The Dynamics of Iraq's Media: Ethno-sectarian violence, political islam, public advocacy, and globalization. *Cardozo Arts and Entertainment Law Journal*, No. 25: s. 96-140.

BELEN, Christopher D. Reining in Rambo: Prosecuting Crimes Committed by American Military Contractors in Iraq. *Penn State of International Law Review*, 2008- 2009, No. 17: s. 169-216.

DITTENBER, M. J. Blackwater and Beyond: Can potential plaintiffs sue private security companies for due process violations via exceptions to the state action doctrine, including through section 1983 actions? *Nova Law Review*, 2009, No. 33: s. 627-660.

HOPKINS, E. T. From Nuremberg to Baghdad: How the principles of Nuremberg, created by the United States, have been turned on their creator. *Washington University Global Studies Law Review*, 2010, No. 09: s. 677-698

MLINARCIK, J. T. Private Military contractors & Justice: A look at the industry, Blackwater, & The Fallujah incident. *Regent journal of international law*, 2006, No. 4: s. 129-147.

NORYS, J. The New Faces of US Armed Forces: The constitution and private military firms. *Vienna on-line Journal on International constitutional Law (ICL-Journal)*, 2011, No. 04: s. 384-406.

PINZAUTI, G. The Blackwater Scandal: Legal black hole or unwillingness to prosecute private military contractors? *The Italian Yearbook of International Law*, 2007, No. 18: s. 125-142.

VISINGR, Lukáš. Soukromé vojenské společnosti poskytující letecké služby: přínos, nebo problém. *Obrana & strategie*, 2007, č. 1: s. 1-14

Internetové zdroje:

ALLEN, Paddy. *Life and times of Rafid Ahmed Alwan Al-Janabi, AKA Curveball* [online]., 2011 [cit. 22. 3. 2012]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/world/interactive/2011/feb/15/curveball-cia-iraq-interactive-timeline>

ANDERSON, Jon Lee. *BEYOND BAGHDAD- Interview with Martin Smith* [online]. 2003 [cit. 10. 5. 2012]. Dostupné z: <http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/beyond/iraqis/sunni.html>

BERÁNEK, Ondřej. Bezpečnostní a politická situace v Iráku po odchodu USA [online]. 2012 [cit. 24. 6. 2012]. Dostupné z: http://www.natoaktual.cz/bezpecnostni-a-politicka-situace-v-iraku-po-odchodu-usa-piv-na_analyzy.aspx?c=A120109_093132_na_analyzy_m02

BLACKWATER USA, Company profile [online]. 2005. [cit. 27.5. 2012]. Dostupné z http://www.touchbriefings.com/pdf/1736/Blackwater_tech.pdf

BLAST WALL [online]. 2003 [cit. 12. 5. 2012]. Dostupné z: <http://encyclopedia2.thefreedictionary.com/Bremer+wall>

BUREŠ, Oldřich. *Komparace využití služeb SVS administrativami George W. Bushe a Baracka Obamy* [online]. Nedvědícká, 2011 [cit. 14. 5. 2012]. Dostupné z: <http://www.defenceandstrategy.eu/redakce/tisk.php?lanG=cs&xsekce=57964&clanek=58251&%20>

C³I- Command, Control, Communications and Intelligence function. Bližší informace viz ORR, George E. *Combat operations C³I- Fundamentals and Interactions* [online]. 1983. [cit. 5 .4. 2012]. Dostupné z: <http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/au/orr.pdf>

CBS News. *Faulty Intel Source „Curve Ball“ Revealed* [online]., 2009 [cit. 22. 3. 2012]. Dostupné z:
<http://www.cbsnews.com/stories/2007/11/01/60minutes/main3440577.shtml%20%206>.

CORDESMAN, Anthony H. The uncertain security situation in Iraq- trends in violence, casualties, and Iraqi perceptions [online]. 2010 [cit. 15. 6. 2012] Dostupné z:
http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&ved=0CFoQFjAD&url=http%3A%2F%2Fcsis.org%2Ffiles%2Fpublication%2F100217_iraq_security_study.pdf&ei=qWzrT-q7EYXDswaZxJGMBg&usq=AFQjCNE7MDbOuarl7AwtTd18qLNhfSrsFw&sig2=iNRnEVG_SjjM3rgs5hMV6A

CPA. *Order number 17* [online]. 2004. [cit. 14. 5. 2012]. Dostupné z:
http://www.iraqcoalition.org/regulations/20040627_CPAORD_17_Status_of_Coalition_Rev_with_Annex_A.pdf

DOYLE, Leonard. Families of mercenaries killed in Fallujah sue US security firm [online]. 2007 [cit. 1. 6. 2012]. Dostupné z:
<http://www.independent.co.uk/news/world/americas/families-of-mercenaries-killed-in-fallujah-sue-us-security-firm-452714.html>

Fallujah killings of April 2003 [online]. [cit. 1. 6. 2012]. Dostupné z:
<http://www.answers.com/topic/fallujah-killings-of-april-2003>

FLOCK, Elizabeth. *Curveball, man who lied about WMDs, comes clean* [online]., 2012 [cit. 22. 3. 2012]. Dostupné z:
http://www.washingtonpost.com/blogs/blogpost/post/curveball-man-who-lied-about-wmds-comes-clean/2012/04/03/gIQAUdditS_blog.html

HODGE, Nathan. Company once known as Blackwater ditches X efor yet another new name [online]. 2011 [cit. 15. 6. 2012]. Dostupné z:
<http://online.wsj.com/article/SB10001424052970204319004577089021757803802.html>

GODDARD, S. The private military company: a legitimate international entity within modern conflict [online]. 2001. [cit. 6.4. 2012] Dostupné z:
<http://www.globalsecurity.org/military/library/report/2001/pmc-legitimate-entity.pdf>

Green Zone [online]. [cit. 10. 5. 2012]. Dostupné z:
<http://www.globalsecurity.org/military/world/iraq/baghdad-green-zone.htm>

GSA: General Services Administrations [online]. [cit. 24. 5. 2012]
Dostupné z: <http://www.gsa.gov/portal/category/100000>

ISENBERG, David. The Well- Ordered Worldliness of WPPS [online].
2008. [cit. 20.4. 2012] Dostupné z:
<http://www.cato.org/publications/commentary/wellordered-worldliness-wpps>

KRAMER, Ronald C. *War , aggression and state crime* [online].
Michalowski, 2005. [cit. 1.4. 2012] Dostupné z:
<http://internationalx.net/WAR,-AGGRESSION-AND-STATE-CRIME-A-Criminological-Analysis-of-the-download-w1546.pdf>

LOGCAP [online]. [cit. 1.5. 2012] Dostupné z:
<http://www.globalsecurity.org/military/agency/army/logcap.htm>

MEARSHEIMER, J. J. *Izraelská lobby a americká zahraniční politika*
[online]. Walt, 2006 [cit. 26.3. 2012] Dostupné z:
http://www.vzdelavaciinstitut.info/?q=system/files/Izraelska_lobby_a_americka_zahranicni_politika.pdf

MERCIER, Gilbert. *Iraq War: US Troops are out, but Blackwater and Halliburton Will Stay* [online]. 2011. [cit. 20. 5. 2012] Dostupné z:
<http://newsjunkiepost.com/2011/12/18/iraq-war-us-troops-are-out-but-blackwater-and-halliburton-will-stay/>

OWLES, Eric. *Answers about Baghdad´s Red zone* [online]. 2008 [cit. 14. 5. 2012]. Dostupné z:
<http://atwar.blogs.nytimes.com/2008/03/03/answers-about-baghdads-red-zone/#more-38>

QRF [online]. [cit. 27. 5. 2012]. Dostupné z:
<http://www.globalsecurity.org/military/agency/army/grf.htm>

Remember Fallujah [online]. 2005 [cit. 1. 6. 2012]. Dostupné z:
<http://www.rememberfallujah.org/voicesUKrememberfallujahscreen.pdf>

Sakthi Prasad. *Security firm Xe Services to be sold: report* [online]. 2010 [cit. 10. 6. 2012] Dostupné z:
<http://www.reuters.com/article/2010/12/17/us-xeservices-sale-idUSTRE6BG1DM20101217>

SHADID, Anthony. *Iraq's Forbidding Triangle of Death* [online]. 2004 [cit. 10. 5. 2012]. Dostupné z: <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/articles/A5710-2004Nov22.html>

SINGER, Peter. *Frequently asked questions on the UCMJ chase and its applicability to private military contractors* [online]. 2007. [cit. 15. 5. 2012] Dostupné z: <http://www.brookings.edu/research/opinions/2007/01/12defenseindustry-singer>

SINGER, Peter W. *The Private Military Industry in Iraq* [online]. DCAF 2004 [cit. 1.5. 2012] Dostupné z: <http://www.dcaf.ch/Publications/The-Private-Military-Industry-and-Iraq>

SINGER, Peter W. *Can't Win With 'Em, Can't Go to War Without 'Em* [online]. 2007. [cit. 12. 5. 2012] Dostupné z: <http://www.brookings.edu/~media/research/files/papers/2007/9/27militarycontractors/0927militarycontractors.pdf>

SIZEMORE, Bill. *Lawsuit now abuse Xe contractors of murder* [online]. 2009 [cit. 10. 6. 2012] Dostupné z: <http://hamptonroads.com/2009/07/lawsuit-now-accuses-xe-contractors-murder-kidnapping>

SOFA [online]. [cit. 15. 5. 2012] Dostupné z: <http://www.globalsecurity.org/military/library/policy/dod/iraq-sofa.htm>

STAUBER, John. *Lies, Damn Lies and the Public Relations Industry* [online]. 2002 [cit. 20.3. 2012] Dostupné z: <http://www.prwatch.org/books/tsigfy10.html>

UN. *Background of UNIIMOG*[online].[cit. 20. 3. 2012]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/uniimogbackgr.html>

UN- GENERAL ASSEMBLY. *International Convention against the Recruitment, Use, Financing and Training of Mercenaries* [online]. 1989. [10. 4. 2012] Dostupné z: <http://www.un.org/documents/ga/res/44/a44r034.htm>

UN-SECURITY COUNCIL. *Resolution 678*. [cit. 20. 3. 2012]. Dostupné z: <http://daccessddsny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/575/28/IMG/NR057528.pdf?OpenElement>

UN-SECURITY COUNCIL. *Security council holds Iraq in material breach of disarmament obligations* [online]. 2002 [cit. 26.3. 2012] Dostupné z: <http://www.un.org/News/Press/docs/2002/SC7564.doc.htm>

US-Department of State. *Review of Diplomatic Security's Management of Personal Protective Services in Iraq* [online]. 2009 [cit. 12. 5. 2010] Dostupné z: <http://oig.state.gov/documents/organization/113916.pdf>

US Federal Government. *Blackwater lodge and training center incorporated* [online]. 2011. [cit. 15. 4. 2012] Dostupné z: http://www.governmentcontractswon.com/department/defense/blackwater_lodge_and_training_012418161.asp?yr=11

US Federal Government. *Government Contracts USA Defense Department* [online]. 2011. [cit. 15. 4. 2012] Dostupné z: <http://www.governmentcontractswon.com/>

USS Cole [online]. [cit. 24. 5. 2012]. Dostupné z: http://www.globalsecurity.org/security/profiles/uss_cole_bombing.htm

US. *Transparency and Accountability in Military and Security Contracting Act of 2007* [online]. 2007 [cit. 20. 5. 2012] Dostupné z: <http://dpc.senate.gov/hearings/hearing40/billsummary.pdf>

US. *Uniform Code of Military Justice- UCMJ*. [cit. 14. 5. 2012]. Dostupné z: <http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/ucmj.htm>

War on Terror [online]. [cit. 27. 5. 2012]. Dostupné z: <http://www.globalsecurity.org/military/library/news/2006/01/mil-060111-usia01.htm>

Xe Services LLC [online]. [cit. 10.6. 2012] Dostupné z: http://knowmore.org/wiki/index.php?title=Blackwater_USA

<http://www.answers.com/topic/fallujah-during-the-iraq-war>

<http://www.contractormisconduct.org/index.cfm/1,73,222,html?CaseID=1431>

http://www.google.cz/imgres?imgurl=http://www.mise.army.cz/images/acr/mise/mapa_iraq.jpg&imgrefurl=http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id%3D6390&h=532&w=548&sz=64&tbnid=Y8QYjvCE7rdkeM:&tbnh=91&tbnw=94&prev=/search%3Fq%3Dmapa%2BIr%25C3%25A1ku%26tbm%3Disch%26tbo%3Du&zoom=1&q=mapa+Ir%C3%A1ku&usq=_NcF2f8I pJBE2FfZTW5_HggT2uYU=&docid=QOclC2srf-

[teLM&hl=cs&sa=X&ei=QYDsT8TXIofUsgbphKC_BQ&ved=0CF4Q9QEwAq&dur=224](https://www.google.com/search?q=teLM&hl=cs&sa=X&ei=QYDsT8TXIofUsgbphKC_BQ&ved=0CF4Q9QEwAq&dur=224)

<http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/warriors/contractors/highrisk.html>

<http://www.privatemilitary.org/definition.html>

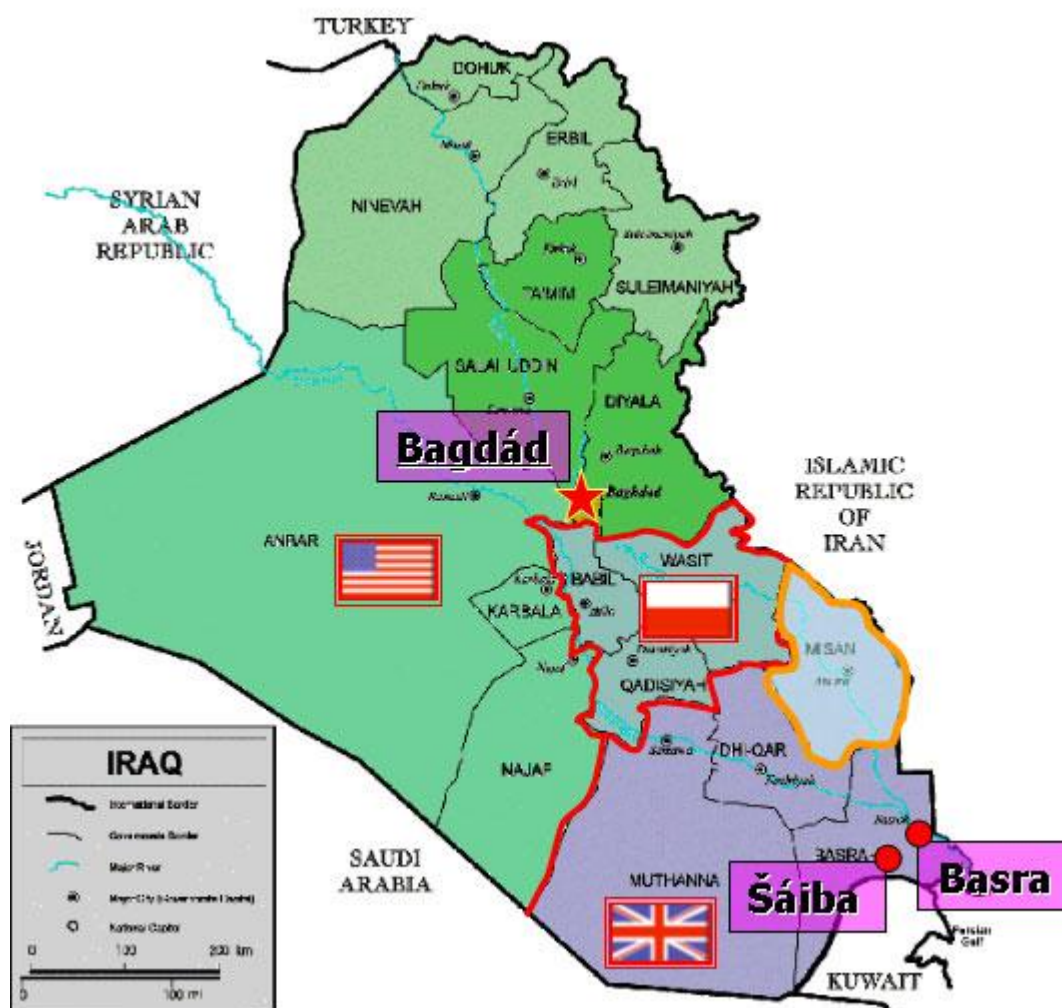
9 RESUMÉ

This Bachelor thesis titled „ The Role of PMCs in Iraq and Consequences of Their Activities for US-Iraqi Relations“ deals with the description of the development of Iraq in the period after the overthrow of Saddam Husein, during which US increased hiring of private military companies to improve and streighten theirs positions in Iraq. PMCs in Iraq became responsible for several incidents, which have affected mainly on local residents and theirs opinion about the entire Western Word.

After the removal Saddam from the throne, the Coalition Provisional Authority took over the government in Iraq. The main goal of the CPA was the establishment of democracy. US Army found the achieving of this goal too complicated. This boosted the period of PMCs boom, which lasted throughout the whole reign of the american CPA. The end of the american invasion to Iraq and the withdrawal of the US Army automatically led to a reduction of contracting the PMCs in Iraq. This hasn't changed the fact that the risk of outbreak of civil war increased. That could be only prevented by the consolidation of relations between the antagonized elities and the common building the foundations of the new Iraq.

The thesis seeks to cover the whole development of PMCs in Post-Saddam Iraq. It briefly describes the changes of hiring PMC in Iraq in two different presidential terms and summarize the consequences of american invasion for local residents.

10 PŘÍLOHY

Příloha č.1 – mapa vojenských zón Iráku¹⁹⁴

194

http://www.google.cz/imgres?imgurl=http://www.mise.army.cz/images/acr/mise/mapa_irak.jpg&imgrefurl=http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id%3D6390&h=532&w=548&sz=64&tbid=Y8QYjvCE7rdkeM:&tbnh=91&tbnw=94&prev=/search%3Fq%3Dmapa%2B%25C3%25A1ku%26%26tm%3Disch%26%26to%3Du&zoom=1&q=mapa+Ir%C3%A1ku&usq=_Ncf2f8lpJBE2FfZTW5_HggT2uYU=&docid=QOclC2srf-teLM&hl=cs&sa=X&ei=QYDsT8TXlofUsgbphKC_BQ&ved=0CF4Q9QEwAg&dur=224

